На столичному майдані Незалежності відкрито пам'ятник засновникам Києва — Кию, Щеку та Хориву.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

№ 220 (2720) ■ Четвер, 22 листопада 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

ЦЬОГО ДНЯ

■ *1801 р. У Луганську народився письменник і лексикограф Володимир Даль. Увічнив своє ім'я укладенням «Тлумачного словника живої великоруської мови».* ■ *1888 р. В Івано-Франківську народився польський філолог Ян Янів. Автор, зокрема, праць з українського мовознавства.* ■ *1906 р. У царській Росії опубліковано новий земельний закон, що розпочинав аграрну реформу в країні («столипінську»).* ■ *1918 р. У Полтаві народилась Олена (Ляля) Убийвовк, Герой Радянського Союзу. Організувала підпільну групу «Нескорена полтавчанка».* ■ *1963 р. Вбито американського президента Джона Кеннеді.*

Державі слід бути скромнішою

Українська влада має провести податкову реформу і менше втручатися в діяльність підприємців. Такі рекомендації, передає радіо «Свобода», містяться у звіті Європейського банку реконструкції та розвитку, оприлюдненому у вівторок у Лондоні. Україні потрібно на практиці лібералізувати торгівлю і менше дбати про національного виробника. Невдоволення Євробанку викликали експортне мито на соняшникове насіння і президентський указ, що регулює ринок зерна.

Водночас у Лондоні привітали ухвалення в Україні нового Земельного кодексу, що в перспективі дасть змогу продавати й купувати землю і, головне, використовувати її під заставу для отримання кредитів. Але знову ж таки: перспективи аграрного виробництва будуть ліпшими, якщо туди менше втручатиметься держава, вважають спостерігачі.

(Закінчення на 7-й стор.).

Спекуляції на громадській думці

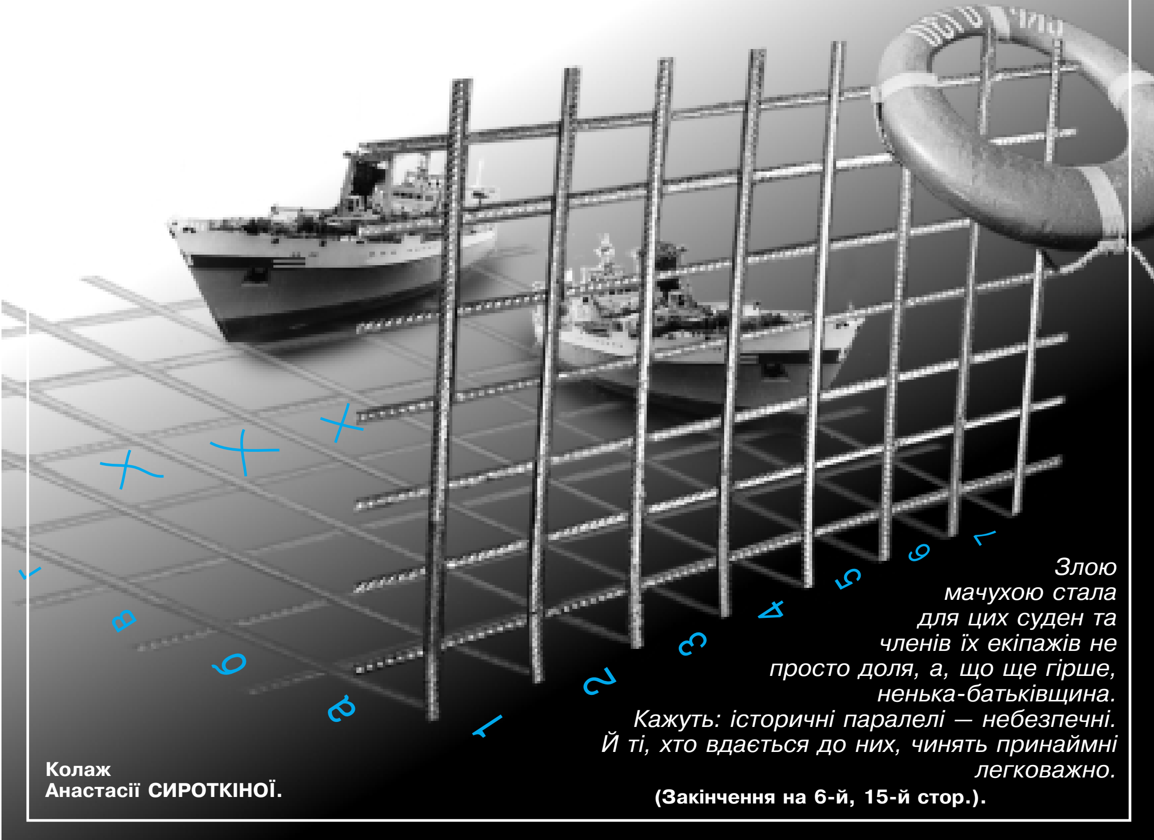
Провідні українські соціологічні компанії занепокоєні «спекуляціями», за допомогою яких «не обтяжені совістю ділки» напередодні виборів намагаються маніпулювати громадською думкою.

«Шахраї від політики створюють псевдосоціологічні центри, які не мають нічого спільного із соціологією, жонглюють цифровими даними, посилаючись на видумані чи некваліфіковано проведені опитування», — стверджують соціологи. Для захисту від свідомо фальшивої інформації створено Соціологічну асоціацію України, яка проводить добровільну акредитацію закладів, що займаються вивченням громадської думки, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Дні «Голосу України» на Івано-Франківщині **4-5**

ЗАРУЧНИКИ

Злою мачухою стала для цих суден та членів їх екіпажів не просто доля, а, що ще гірше, ненька-батьківщина. Кажуть: історичні паралелі — небезпечні. Й ті, хто вдається до них, чинять принаймні легковажно.

(Закінчення на 6-й, 15-й стор.).

Колаж Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Кримінал

Знову побили міліціонера

До Новомиргородської районної лікарні з тяжкими тілесними ушкодженнями потрапив працівник патрульно-постової служби райвідділу міліції. Ввечері після чергування він повертався додому повз будинок культури, де проходила дискотека. На вулиці його перестріла касир закладу і повідомила, що двоє бешкетників вчинили бійку. Тільки-но страж порядку увійшов до приміщення, як отримав пляшкою по голові, після чого п'яні молодики почали бити його ногами. Припинити розправу зміг лише наряд міліції, який прибув на місце події.

Двох двадцятирічних юнаків затримано. Але проблема залишається. Правоохоронці скаржаться, що нині працювати, особливо вночі, вкрай небезпечно. Молодь зовсім втратила повагу до мундира і у деяких компаніях вважається чи не найбільшим геройством — побити міліціонера. Без будь-якої причини. А стражі порядку не завжди можуть вчасно відреагувати на такі прояви агресії, зокрема через слабку технічну оснащеність, **повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.**

«Сім'я» **8-9**

Велика депресія малих міст **10**

«Молоді люди, залиште приміщення школи!» **13**

Читаймо «Голос» разом

Думки різні, навіть ті, що не поділяють

Василь КРЕМЕНЬ, Міністр освіти та науки:

— Завжди читаю «Голос України». Насамперед мене цікавлять матеріали, які висвітлюють роботу Верховної Ради. Така інформація допомагає зорієнтуватися у політичній ситуації країни. На сторінках газети законодавчого органу завжди можна прочитати і зрозуміти позиції фракцій, груп, окремих народних депутатів, простежити, як змінюються ці позиції. Таке уявлення про політичні тенденції дає мені можливість свідомо реалізовувати державну політику у сфері освіти та науки. Крім того, в «Голосі» завжди публікують прийняті закони, постанови, укази та інші нормативні акти Президента та парламенту.

Здається, газета виконує свої непрості функції та завдання. Адже, мабуть, дуже важко бути одночасно друкованим органом Верховної Ради і популярною газетою серед пересічних читачів. До того ж «Голос» має друкувати і друкує й ті думки та виступи політичних діячів, які він не поділяє.

Канцлер ФРН прийняв Ющенка і Костенка

Канцлер Німеччини, лідер Соціал-демократичної партії Герхард Шредер прийняв лідера блоку «Наша Україна» Віктора Ющенка та голову УНР Юрія Костенка. Ми вже повідомляли, що в якості гостей їх було запрошено на з`їзд СДПН, який проходить у Нюрнбергу.

Під час зустрічі «йшлося про те, що є найбільш актуальним сьогодні для України, а саме про прозорі демократичні вибори в Україні і про можливість перемоги на виборах 2002 року демократичного об`єднання «Наша Україна». Про це кореспонденту радіо «Німецька хвиля» розповів Юрій Костенко.

Передплатила і виграла!

І старість буває щасливою

Приз від «Голосу України» — набір постільної білизни — дещо втішив нашу постійну 78-річну читачку Парасковію Денисівну Ушакову із села Майдан Костопільського району. Жінка сумувала за онуком Сашком, якого щойно всією родиною провели в армію.

(Закінчення на 3-й стор.).

P. S. **Колектив луганської телекомпанії «Ефір-1» продовжує голодовку, протестуючи проти ліквідації підприємства**

Депутат в окрузі

Одружуватися вигідно

У Львові відбулася презентація щойно прийнятого Верховною Радою Сімейного кодексу, який набере чинності з 1 січня 2002 року.

Сімейний кодекс — результат багаторічної праці доктора юридичних наук, професора, народного депутата України Зорeслави Ромовської.

— Коли робота вже наближалася до завершення, бувало, уві сні ще приходили якісь уточнення, — ділилися з журналістами Зореслава Василівна. А колеги з парламенту вже сказали їй напівжартома: ви штовхаєте чоловіків і жінок до... ЗАГСу. А це й справді так. Бо кодекс нівелює нинішню різницю між зареєстрованим і так званим цивільним шлюбом. Відтепер чоловік буде більш відповідальним за «результати» свого інтимного життя. Відкрито шлях до генетичної експертизи, а отже, за рішенням суду, доведеться платити аліменти, якщо цього захоче жінка. А жінка не квапитиметься позбавлятися дитини, бо тепер її материнські права захищені. Втім, часом авторові інкримінують феміністичний підхід до матримоніальних справ. Це не так, бо про права чоловіків кодекс також подбав. Зокрема, вони не платитимуть аліменти за схемою: 25 відсотків — на одну дитину, 33 — на двох. Свого часу від такого підходу особливо потерпали висооплачувані фахівці. Нині розмір аліментів визначатиме суд, і успішливий бізнесмен не втратить значної частини свого прибутку.

Коли ще тривала робота над кодексом, до народного депутата звerталися товариства геїв і лесбіянок, а також прихильники полігамії — мусульмани. Кодекс грунтується на християнських нормах моралі, але є і звичаєве право, яке регулюватиме відносини, наголошувала на прес-конференції Зореслава Ромовська, законом це не заборонено...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Влада не гребує кримінальними методами

Заява парламентської фракції соціалістів і селян «Лівий центр» з приводу бандитських погромів партійних комітетів в областях і переслідування органами влади соціалістів за їхні політичні переконання і діяльність

Із наближенням виборів до Верховної Ради України і місцевих органів самоврядування посилюються кримінальний розбій і переслідування представників опозиції з боку влади і олігархічних кланів. Особливо жорстоких ударів зазнають соціалісти. Так, останнім часом здійснено три погроми приміщення Житомирського обкому Соцпартії з вилученням документації і комп'ютерної техніки, двічі обікрадено Миколаївський обком. Своєрідний рекорд встановлено в Чернівцях, де обком Соцпартії зазнав дев'яти нападів. До першого секретаря Житомирського обкому СПУ Олександра Баранівського і другого секретаря Михайла Дімонта прийшов зі зброєю кілер, який заявив, що йому замовлено їх убити. Найдивніше те, що обласне управління Служби безпеки намагалося будь-що уникнути розслідування справи. Відомий кілер, відомі обставини із замовленням і його невиконанням, але й досі не відкрито кримінального провадження. Вбивство Баранівського і Дімонта, до речі, було замовлено після їхніх виступів у пресі й на обласній партконференції з приводу дій представників обласної влади, які межують з криміналом. Тому бездіяльність протягом трьох тижнів керівництва облуправління СБУ, до якого зверталися уже представники Соціалістичної партії, викликає не тільки нерозуміння, а й певні підозри. Не реагує на звернення соціалістів і Чернівецька обласна прокуратура.

Надбанням гласності стають і деякі факти про те, як наближені до президентських структур політичні партії і блоки вибивають кошти для передвиборної кампанії. Так, до нас звернулися виборці зі Львівщини, де Аграрна партія займається вимаганням грошей для виборчої кампанії з нових сільгоспформувань. Відомі факти вибивання коштів деякими партіями з представників дрібного й середнього бізнесу, а також вимагання коштів з колективів підприємств, які перебувають у державній власності, що суперечить Закону України «Про політичні партії в Україні».

Нас не може не турбувати й те, що досі не проведене слідство і не засуджено людей в уніформі, які 9 березня побили народного депутата України Валентину Семенюк і секретаря Миколаївського обкому СПУ Тетяну Сіжук, а також незаконно затримали понад сто студентів — учасників акції покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку.

Усі ці факти засвідчують: режим Леоніда Кучми і політичні сили, які його підтримують, вдаються до незаконних, антиконституційних методів політичної боротьби з використанням кримінальних прийомів, апробованих під час останніх президентських виборів і всеукраїнського референдуму за нібито народною ініціативою. Тому лицемірним і зайвим видається указ Президента про забезпечення прозорих і чесних виборів, оскільки цей документ посилює вплив адмінресурсу на їх підготовку і проведення. Поставлено завдання сплюндрувати, втоптати в багно опозицію та її лідерів. Замість політичного діалогу триває постійний монолог влади. Президентською забороною радіотрансляцій сесійних засідань, по суті, закрито рота найвищому органу народного представництва — Верховній Раді.

У зв'язку з цим хочемо нагадати тим політичним партіям, які підтримують цей кримінальний розбій щодо патріотичних сил і опозиції. Ви повинні пам'ятати: не лише той злодій, що краде, а й той, що тримає драбину. Підтримуючи сьогодні режим диктатури, ви берете тяжку відповідальність за долю країни, за долю тих, кого цей режим знищує. Вам не вдасться відбілити ані себе, ані нинішню владу.

Фракція соціалістів і селян «Лівий центр» рішуче протестує проти владного розбою над опозицією, знищення структур Соціалістичної партії, використання кримінальних методів передвиборної політичної боротьби і вимагає від Президента, Генерального прокурора, правоохоронних органів припинення провокацій проти соціалістів і всіх, хто протистоїть режимові, вимагає дотримання конституційних норм і вимог Закону України «Про вибори народних депутатів України». Вся відповідальність за криміналізацію ситуації в Україні під час виборчої кампанії лежить на керівництві держави і силових структурах, які не виконують конституційних обов'язків із забезпечення демократії в державі та охорони життя громадян.

Станіслав НІКОЛАЄНКО,
перший заступник голови фракції «Лівий центр».

Крокуючи разом

Партійні рядки

До виборів у парламент залишилося зовсім мало часу, а в центральних структурах більшості партій панує сум'яття та розбрід. Об'єднуються, розходяться, знову сходяться і кінця-краю цьому не видно. З Кривого Рогу ці проблеми видаються смішними та незначними.

Ще навесні поточного року в місті створено організацію «Громадянська позиція», куди увійшли місцеві відділки кількох партій та організацій — Соцпартія, Український народний рух, «Батьківщина», Українська республіканська партія, Партія економічного відродження, Конгрес українських націоналістів, партія «Реформи та Порядок», Незалежна профспілка гірників тощо. Дивні криворіжці чомусь не гризуть одне одного з приводу ідеологічних розбіжностей, вони як об'єдналися навесні, оголосивши себе патріотами Кривбасу, так дружними лавами й докрокували до осені. Коли у когось і виникла думка, що «Громадянська позиція» займалася тим, що псувала нерви владі акціями протесту, то це — пальцем у небо. Звісно, акції були, але було також і лобіювання інтересів мешканців міста з питань благоустрою, несвоєчасних виплат заробітної платні, транспортних проблем тощо. Були позови до суду та судові розгляди з приводу різних рішень міської держадміністрації, спроби конструктивного діалогу з владою (щоправда, з цим поки що не склалося).

Мета «Громадянської позиції» по-дитячому наївна — її організатори бажають, щоб у місті, області, країні все робилося за Конституцією та законами України. А нещодавно «ідеологічні супротивники» провели чергове засідання і оголосили про рішення йти спільним фронтом на вибори. Спільний фронт — це погодження списків кандидатів у депутати всіх рівнів, висунення кандидатури на посаду міського голови, узгодження агітаційних дій, представництво у роботі виборчих комісій, спільний контроль за виборами тощо. «Громадянська позиція» запросила всі партії та громадські організації міста до співробітництва на паритетних засадах. Київські суперечності та інтриги, судячи з усього, не зможуть вплинути на криворізький розклад, це підтверджує піврічна історія організації.

Запитання: криворізька ситуація — для України норма? Однозначно — ні. Скрізь по Україні люди як люди, кожен доводить свою точку зору, кожен йде своїм шляхом, вважає, що опонент завжди не має рації.

А тут якась аномалія. І нічого іншого не залишається, як слідом за деякими дотепниками припустити, що криворізькі відхилення від норми — результат згубного впливу нездорової екології.

Або здорової логіки, що тільки разом можна перемогти?

Олександр АНІЩЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фотофакт

У Міжнародному фестивалі KYIV FASHION, що відбувається у столичній Торгово-промисловій палаті, беруть участь близько 90 провідних вітчизняних та закордонних компаній, відомих дизайнерів та торгових марок.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Фотофакт

Учасники автопробігу «Наше — найкраще», організованого Молодіжним урядом та УСПП, ознайомилися з роботою низки провідних українських підприємств.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

ВКП — не партія, а нова профспілка

Мін'юст зареєстрував нове профспілкове об'єднання в Україні — Всеукраїнський конгрес профспілок. А це значить, що «гегемонія» Федерації профспілок України скінчилася. Натомість почався процес зближення численних і вже потужних незалежних та альтернативних профспілкових формувань, які виникли в останні роки. Як і давніших, котрі, одначе, змінюють стиль діяльності.

— Чи як ще це розуміти? — запитуємо голову Всеукраїнської профспілки працівників виробництва, науки і фінансів Петра Петриченка. Саме його обрано президентом ВКП.

— Крім нашої профспілки, що дедалі впевненіше охоплює сектор зайнятих у малому та середньому бізнесі, — сказав Петро Миколайович, — до конгресу увійшли ще дві помітні профспілки — працівників транспорту і працівників Національної академії наук України. Але й для всіх інших — двері не зачинені. Бо ми створюємося на засадах британських тред-юніонів. Тобто задля напрацювання актуальних для своїх членів консолідованих рішень, але без втручання у внутрішні статутні повноваження кожної профспілки зокрема. Буде змога зупинити кризу у вітчизняному профспілковому русі. Бо нині успішно діє чимало профспілок новітнього спрямування — в усіх сферах та галузях економіки, навіть у всіх регіонах, та їх позиції не підкріплені єдністю. Солідарних дій та акцій катма, а це великий мінус.

— Отже, ви пропонуєте гуртуватися для солідарних дій. Яка їх мета? — друге запитання, котре ставимо Петру Петриченку.

— Сучасні «неофіційні» профспілки пріоритетними для себе обрали питання захисту найманих працівників, сприймаючи роботодавців і державу за своїх і опонентів, і партнерів, — пояснює Петро Миколайович. — Але щоб із зиском співпрацювати з ними, домагатися, приміром, максимальної зайнятості населення, зростання ціни робочої сили та заробітної плати, зведення нанівець затримок з виплати зарплати, нарешті, щоб протистояти безробіттю та боронити тих, кому загрожує звільнення, конче потрібно повернути профспілкам законодавчу ініціативу. Ось вам і перше, що стане справою честі ВКП. Адже без прав щодня стояти на сторожі інтересів трудового люду — сподіваного добра в державі чекати марно.

Друга проблема випливає зі сказаного і пов'язана з участю профспілок, — продовжує Петро Петриченко, — в укладанні і генеральної угоди з Кабміном, і галузевих та регіональних угод, і колективних договорів на підприємствах. Угодницька тактика, що сповідається нині ФПУ, нікого не може задовольнити. Саме з вини ФПУ, не сумніється Петро Миколайович, вичерпується кредит довір'я населення до профспілок, хоч насправді давно склався нереалізований попит на їх рішучішу, послідовнішу і принциповішу діяльність.

— Якщо хочете знати, держава й досі лише формально визнає нас своїми партнерами, — стверджує президент новоутвореного ВКП, — і зовсім не зацікавлена в становленні потужного профспілкового руху в Україні. Але віднині їй доведеться рахуватися з нами. І перш ніж, скажімо, поглиблювати ринково-економічні перетворення, займатися реструктуризацією галузей та підприємств, неодмінно погоджувати з нами свої наміри, прогнози та дії. Тоді застороги та вимоги профспілок держава муситиме сприймати набагато серйозніше.

Отож Петро Петриченко вважає, що забагато лишається у нас обмежень для діяльності профспілок, а з цим миритися більше не можна. Як і з тим, що достатньо випадків умисних і безпідставних, зокрема судових, переслідувань лідерів профспілкових організацій, ініціаторів усіляких акцій протесту. Навіть якщо останні й стихійні — це ще не привід вчиняти розправи. Профспілки мають бути великою силою. Час домогтися недоторканності прав профспілок на максимально активний захист людей найманої праці. Це — програмна мета Всеукраїнського конгресу профспілок.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Профспілки повинні стати великою силою і недоторканними

Чолом вам, колеги!

Днями у Хмельницькому сталося дві неординарні події в історії мас-медіа краю — виповнилося десять років обласному телебаченню «Поділля-центр» (генеральний директор Анатолій Трачук) та вийшов 1000-й номер міської газети «Проскурів» (редактор Богдан Телень-ко).

Ці два інформаційні підприємства йшли своїм шляхом, але в одному напрямку — дати оперативну і достовірну інформацію своїм глядачам і читачам. Перші кроки для журналістів обох структур були важкими і пекучими. Як і в боях, прапор частини передавався зі слабших рук у дужчі.

Упродовж цих десяти років облтелебачення та «Проскурів» єднала міцна дружба і з нашим «Голосом України». Тематичні, інформаційні огляди газети, повідомлення про важливі події з життя корпункту газети у краї, передруки найцікавіших матеріалів, що стосуються області — аж ніяк не повний перелік нашої співпраці. А ще саме з «Проскурова» прийшла у «Голос» небияк обдарована завідувачка відділу листів, редактор суперрубрики «Сім'я» Ольга Клейменова, що нам також дуже приємно.

Звісно, на ювілеї приходять з гостинцями і добрими словами. Наш гостинець уже в дорозі. А до нього хочемо додати: хай вас бачать і читають дедалі більше подолян, хай ваша журналістська майстерність сягає слави і визнання упродовж ще не одного десятиріччя!

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

Дебатами свято не зіпсувати

 Ювілеї

Своє 95-річчя відсвяткував Київський національний економічний університет.

Назва, яка ще й нині для багатьох випускників залишається актуальною — Київський інститут народного господарства (так званий КІНГ), до цього закладу прийшла в шістдесяті. І лише в 1997 році Київський державний економічний університет набув статус національного. Більш як сто тисяч фахівців можуть пишатися, що здобули тут освіту. Протягом майже століття на базі КНЕУ створювались економічні навчальні заклади в багатьох містах країни.

На урочистості, які відбулися днями у столичному палаці «Україна», прийшло чимало гостей. І якщо виходити зі слів організаторів, що поважні гості — душа свята, то ця душа виявилася безмірно щедрою. Радник Президента Валерій Смолій зачитав вітання Леоніда Кучми та оприлюднив указ про відзначення п'ятьох працівників університету національними нагородами. Голова Парламентської асамблеї Ради Європи в Україні Анатолій Раханський нагородив ректора університету Анатолія Павленка значком, який засвідчує почесне звання члена асамблеї.

Урочисту атмосферу не зіпсували навіть виступи деяких гостей, які перетворили свої привітання на парламентські дебати, «вдало» використовуючи ситуацію для фальшстартової передвиборчої кампанії. Проте напруження легко розрядила феєрична концертна програма.

На знімку: київський міський голова Олександр Омельченко вітає ректора КНЕУ Анатолія Павленка.

Надія ГОРБАТЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Крадій на дроті

З початку року на Донеччині загинуло 19 крадіїв металу. Під час скоєння злочину.

Збитків у майже шість мільйонів гривень зазнали і підприємства Донецької області через небезпечний «бізнес» на металопродукції. Зловмисники викрали 3,2 тисячі тонн чорних і 69 тонн кольорових металів, 56 кілометрів телефонного кабелю, 93 кришки каналізаційних колодязів. Такі цифри було оприлюднено на виїзному засіданні постійної комісії обласної ради з питань промисловості, транспорту і зв'язку, яке відбулося в Дружківці.

Однак заходи, яких уживають правоохоронні органи, залишаються неефективними. На думку членів постійної комісії обласної ради, це пов'язано з тим, що суди не завжди приймають рішення про конфіскацію незаконно зібраного брухту.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Бездомним допоможе «Дорога додому»

 Турбота

В Одесі від 10 до 20 тисяч осіб не мають даху над головою.

Улітку минулого року міськрада затвердила пакет документів, пов'язаних із впровадженням у практику так званого соціального замовлення. Невдовзі було оголошено й перший конкурс із вирішення проблем бездомності. Переможцем серед шести організацій став благодійний фонд «Дорога до дому», що має досвід реабілітації й адаптації громадян без певного місця проживання. До реалізації комплексної програми профілактики бездомності в Одесі фондом уже залучено 18 міжнародних грантів.

А тим часом оголошено конкурси щодо розв'язання проблем соціальної реабілітації інвалідів та підвищення зайнятості й сприяння довголіттю людей похилого віку.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Вірусна атака на «Укртелеком»

Недощавно комп'ютерну мережу ВАТ «Укртелеком» було вражено вірусною атакою. Це спричинило тимчасове відключення комп'ютерів генеральної дирекції «Укртелекому» від Інтернету, а також вивело з ладу системи корпоративної електронної пошти. За попередніми даними, збитки від дії вірусу становлять понад мільйон гривень.

Завдяки вжитим заходам вірус не потрапив до мережі передачі даних, яка обслуговує комерційних користувачів.

Вл. інф.

І старість буває щасливою

 Передплатила і виграла!

Парасковія Денисівна Ушакова із сином Олександром

(Початок на 1-й стор.).

— Я із сином Олександром живу по сусідству — хата до хати. Звикла, що кожного ранку онук Сашко приносить мені свіже молоко, воду, дрова, — каже Парасковія Денисівна. — Звичайно, я не залишилася забутою: інші онуки це роблять за старшого брата. Але із Сашком у мене було найбільше тем для розмов. Між нами не було секретів. А тепер чекаю листів від нього.

Зрештою, Парасковія Денисівна вміє знайти ключик до будь-якого дитячого серця, бо тридцять три роки провчителювала. На Рівненщину потрапила з Хмельниччини, за направленням комсомолу після війни.

Хто знає, як склалася б доля дівчини, якби не війна. Вчорашню випускницю школи примусово на три роки фашисти забрали до Німеччини, де вона працювала на льонозаводі. Тепер вона, колишній остарбайтер, збирає необхідні документи, щоб одержати компенсацію. З нетерпінням чекає відповіді від свідків з рідного села Сульжики, що в Шепетівському районі на Хмельниччині.

— Може, хтось із моїх земляків прочитає цю замітку й відгукнеться, — сподівається Парасковія Денисівна. — Тільки дочекатися б — літа підганяють.

По війні, перед вчителюванням, два роки П. Ушакова гнула спину в городній ланці в рідному селі. Не думала, що Костопільська земля стане для неї рідною. Тут вона знайшла свою половину, народила дітей. Син Валентин вже живе з сім'єю в Рівному, Олександр — у Майдані, біля мами. Він найбільше допомагає їй: поліартрит ніг обмежує рухи жінки, тож без сторонньої допомоги не обійтися.

У Костопіль, за призом, Олександр привіз маму власним авто. Син дбайливо підтримував маму під руку. Подумалося: хоча й старість — найперший ворог людини, але і вона буває щасливою, якщо діти, онуки не забувають, шанують, люблять, піклуються.

— А «Голос України» я знову передплатила, — каже старенька. — Бо вже звикла до своєї газети, читаю її від початку до кінця. Вона відкриває мені очі на світ, на події, які відбуваються у нас, в Україні.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото автора.

 У номер

■ *Легка атлетика*

Міжнародна федерація з цього виду спорту оприлюднила списки спортсменів, які претендують на звання найкращих у світі 2001 року. У жінок серед десяти номінанток, відібраних авторитетним журі, до складу якого входив і наш Сергій Бубка, значиться і чемпіонка світу з бігу на 100 м Жанна Пінтусевич-Блок з України. Найкращих обиратимуть 25 листопада в Монте-Карло. Серед конкуренток нашої Жанни — американки Маріон Джонс (100 і 200 м) і Стейсі Драгіла (жердина), росіянки Ольга Єгорова (5 000 м) і Тетяна Лебедєва (потрійний стрибок), кубинка Ослейдіс Менендес (спис), кенійка Кетрін Ндереба (марафон), британка Пола Радкліфф (5 000 м, крос, напівмарафон), румунка Віолетта Секель (1 500 м) та Марія Мутола з Мозамбіку (800 м).

■ *Дзюдо*

Будапешт. Помітного успіху досягла юніорська збірна України, яка здобула на чемпіонаті Європи найбільше медалей, — дві золоті, чотири срібні та дві бронзові. Українці в командному заліку випередили навіть команду Росії, де цей вид спорту улюблений для президента країни.

■ *Пауерліфтінг*

Гельсінкі. Українська команда була другою на чемпіонаті світу. Золоту медаль у ваговій категорії до 100 кг завоював наш Олексій Вишневецький.

■ *Хокей*

Рекорд чемпіонату Росії встановив воротар національної збірної України Ігор Карпенко. У черговому матчі російського чемпіонату голкіпер магнітогорського «Металурга» відбив 46 кидків по його воротах, забезпечивши своєму колективові перемогу над череповецькою «Сєверсталлю» — 1:0.

А от у чемпіона України та СЄХЛ останніх двох років — київського клубу «Беркут» — справи кепські. Гравцям не виплачують зарплату. Тому команда опинилася на межі розвалу. Президент клубу Валерій Акопян із квітня колективом не переймається. Може статися так, що самобутня команда припинить існування.

Не кращий настрій і в капітана олімпійської збірної Росії, нападника клубу НХЛ «Флорида Пантерз» Павла Буре. У матчі з «Торонто» найкращий снайпер флоридців змушений був залишити майданчик ще в першому періоді. Проти нього досить чисто провів силовий прийом оборонець суперника Дарсі Таккер. Буре притиснули до борту, і він... втратив зуби. Із сильним головним болем «російська ракета» потрапила до рук лікарів.

■ *Футбол*

На різних рівнях

Ліга чемпіонів. Другий раунд. 1-й тур.

***А. «Баварія» (Німеччина) — «Манчестер Юнайтед» (Англія). 1:1.* Пауло Сержіо, 87 — ван Ністельрой, 74.**

***«Боавішта» (Португалія) — «Нант» (Франція). 1:0.* Санчіс, 24.**

***В. «Галатасарай» (Туреччина) — «Рома» (Італія). 1:1.* Перез, 22 — Емерсон, 90.**

***«Ліверпуль» (Англія) — «Барселона» (Іспанія). 1:3.* Оуен, 27 — Клюйверт, 41, Рошембак, 65, Овермарс, 84.**

***Кубок УЄФА. 1/16 фіналу.* Перші матчі.**

***«Хапоель» (Ізраїль, Тель-Авів) — «Локомотив» (Росія, Москва). 2:1.* Остерц, 42, Домб, 89 — Ізмайлов, 49.**

***«Бордо» (Франція) — «Рода» (Нідерланди). 1:0.* Міранда, 49.**

Перший матч міжконтинентального плей-оф. *Австралія — Уругвай. 1:0.* Мельбурн. Стадіон «Крікет Граунд». 84 856 глядачів. Гол: Мускат, 87, з пенальті. Матч-відповідь відбудеться 25 листопада в Монтевідео.

Відкладені матчі

Сьогодні відбудуться два відкладені матчі 7-го і 9-го турів чемпіонату України. В Харкові «Металіст» приймає київське «Динамо». Початок зустрічі о 18.00. А в столиці на динамівському стадіоні (14.00) поміряються силами ЦСКА і донецький «Шахтар».

■ *Гандбол*

Суперників названо

У штаб-квартирі Європейської гандбольної федерації у Відні відбулося жеребкування 1/8 фіналу кубкових змагань серед чоловіків. Запорізький ЗТР у Кубку ЄГФ зустрінеться з німецьким клубом «Лемго». Першу зустріч запоріжці проведуть удома. З домашнього поєдинку почне цей етап і донецький «Шахтар-Академія», який виступає в турнірі «Челендж кап». Суперник українського колективу — датський «Ск'єрн». Перші матчі відбудуться 8 або 9 грудня, повторні — за тиждень.

Світанок народиться на Говерлі,

Дні «Голосу України» на Івано-Франківщині

(Із щоденника мандрівки у часі і просторі, у редакційних «Жигулях» і в уяві).

Замість увертюри

«Справжній гуцул гордий своєю назвою. І якщо хтось йому вчинить зле, може стерпіти, але хай хтось спробує сказати: «Мой, ти бойку». Тоді він з нахмуреним чолом відкаже: «Я — не бойко, але гуцул». І це має своє певне значення»,— так писав у своєму історичному нарисі «Про гуцулів» етнограф, письменник Софрон Витвицький (1819—1879 рр.) І хоча Івано-Франківщина багата не лише Гуцульщиною, а й не менш самобутніми Покуттям, Опіллям, усе ж амбітність і гордість — це та вибухова речовина, до котрої в будь-якому куточку краю, у горах, у полі чи в кабінеті держслужбовця ліпше не наближатися із запаленим сірником. Усе стерплять, та крий Боже, щоб комусь із столичних гостей спало на думку назвати цей край провінційним. Мовляв, нічого тут, окрім фольклорних фестивалів та розбудови на мальовничих гірських схилах обійсть нових українців (тутешніх і прийшлих), не відбувається. Владні мужі області (а вони легіні дужі) першими кинуться в «бій». А тоді — пан або пропав. Або ж ви вдягнете гуцульську сорочку і повірите в те, що народилися в ній, або ж... везіть свої бізнес-наміри деінде.

Містечковий патріотизм? Аж ніяк! Це продумана і цілком прагматична програма рекреації, яка має поширитися звідси на всю Україну. Бо рекреаційна оаза — то не просто смерічки й потічки, а передусім земля, наділена величезним запасом потужної енергії. Духовної енергії. Чи не тому політики вчащають на Говерлу, проливаючи сім потів, аби не відстати від тих, хто попереду, тобто звиклих до вершин горян? Приплив «потужної енергії» ми відчули на собі, а наш водій пережив щось близьке до шоку, бо східняк уперше потрапив у гори. Для когось «по цимбалах» означає (мовою жарго) — байдуже. А тут цимбали беруть за серце...

Дні «Голосу України» на Івано-Франківщині були присвячені зустрічам з давніми друзями газети — героями публікацій, з найвірнішими і найпостійнішими читачами. Серед таких — Микола Круць, голова правління ВАТ «Івано-Франківськцемент», який свого часу разом із колективом відбив «атаку» «Лафаржу» і довів, що саме внутрішні інвестиції — найперспективніші. На перше півріччя наступного року це підприємство передплатило дві тисячі примірників газети. Ще дві тисячі примірників голова Івано-Франківської облдержадміністрації Михайло Вишиванюк передплачує для освітянських установ краю. Відомий підприємець Анатолій Попадюк, з котрим ми познайомили нещодавно наших читачів, продовжить передплату для сільських рад кількох районів області. (Найближчим часом ми розповімо на сторінках газети про його 28-річного сина Ігоря, який здобув освіту у Відні, відмовився від пропозицій працювати в Австрії і нині господарює на орендованих землях (більш як тисяча гектарів) у Снятинському районі, піднімає Снятинську птахофабрику...)

А гуцульські фестивалі і цьогорічний міжнародний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав» — це знакові для регіону події, крізь призму яких простежується не лише самобутня культура, а й неординарна внутрішня регіональна політика, яка може слугувати прикладом для потужніших (економічно) регіонів. А саме: фестивалі стають приводом для великої толоки. Кошти і ресурси не розпорошуються, а спрямовуються почергово на капітальне відновлення міст. Оновлена, реконструйована Коломия — промовистий взірець та ілюстрація ефективності такого підходу до розв'язання проблеми. Серед споруд, що набули другого дихання,— музей Гуцульщини та Покуття. Тут зберігають і вивчають душу краю, зречевлену в унікальному різьбленні по дереву династій Шкрібляків, Корпанюків, веселих кахлях Олекси Бахматюка, секрет поливу котрих залишився нерозгаданим. Саме тут експонують оригінальну гуцульську ношу і... карти Боплана. Жодна високоповажна делегація не обминає цей музей і його філію — новозбудований Музей писанки.

Цього року невпізнанно оновився, гордо підняв голову Івано-Франківськ і показав, що він справді є містом високої культури. Підсумовуючи реконструкцію міста, директор Івано-Франківської філії Інституту «Укрзахідпроектреставрація» Зіновій Соколовський сказав:

— Я хотів би, аби Івано-Франківськ, за прикладом Львова, було віднесено до списку міст — історичних пам'яток ЮНЕСКО. Треба будувати своє місто з любов'ю, з натхненням, а нову чи оновлену забудову сприймати як добрий шанс залишити свій слід на землі.

З вирощування «продукту» базової національної культури розпочинається і орієнтація на продукцію вітчизняного виробника, вважають «батьки» області, а отже...

«Аркан» і скрипка — спосіб буття

Оркестр народної музики «Аркан» під керівництвом заслуженого артиста України Сергія Орла — самобутня візитівка краю. А солістка Люба Орел стала ще й «візитівкою» «Голосу України», яку колектив «Експедиції в глибинку» у складі заступника редактора Леоніда Бровченка, оглядача Людмили Коханець, власного кореспондента Оксани Теленчі і фотокореспондента Сергія Ковальчука одностайно вирішив нагородити дипломом і грошовою премією за уособлення гуцульського образу в житті і на сцені.

— Моє рідне село Заріччя — найспівочіше в регіоні, це вже визнано,— каже Люба.— У нас нема такого, хто не вмів би заспівати, затанцювати. У кожній хаті — сопілка, яка є похідним інструментом, засобом спілкування, бо інакше гуцул загубився б у горах. А жінки грали на дримбі — і ставало легше на душі. Я навчилася грати на дримбі від сестри Павлини, а хто її навчив — невідомо. Тепер ми з чоловіком ходимо у школи, показуємо дітям дримбу, і, буває, лише одна дитина підніме руку і скаже, що це таке. Батько дуже любив мене і купив гармошку, а вчити нікому. Я втікала «пиляти» в стодолу і навчилася грати на слух...

Коли Люба закінчила вісім класів «на відмінно», сім'я скликала раду: як вивчити дівчину «на панію»? Для цього, прикинули, треба продати бика, корову. Пішла у непрестижний тоді торговельний технікум, який не потребував жертв у вигляді маржини. Нетерпляче чекала першого заняття гуртка художньої самодіяльності. Тихо співати не вміла і почала своїм дзвінким голосом... зривати пари. Зате дівчину почули в області. Після «непрестижного» технікуму її одразу ж запросили на престижну державну роботу — в Гуцульський ансамбль пісні і танцю.

— Плачу, бо партитури не розумію, але на слух усе можу. Те, що гуцульський ансамбль посіяв, — на все життя. Тут ми із Сергієм познайомилися і побралися. Це було тридцять років тому... Сергій виріс у Коломиї, вчився сім років у музичній школі, чотири роки — в музичному училищі, і все не міг надивуватися: як же я сама навчилася грати?

Двадцять п'ять років тому Сергія Орла відправили на «цілину» — доручили створити музичну школу в селищі Делятині, аби «підняти кут». Підняв. Відтак створив оркестр народних інструментів із викладачів. Згодом колектив запросили до райцентру — Надвірної, і нині оркестр, що об'єднує 15 музикантів, став муніципальним.

Слід віддати належне керівникам району і міста, які леліють свій колектив. До речі, всі працівники культури вчасно і в повному обсязі отримують зарплату. Колектив, по суті, аматорський, але Сергія Орла удостоєно професійного звання «Заслужений артист України». Професор Санкт-Петербурзької консерваторії Ігор Мацієвський, послухавши «Аркан», сказав: «Це — віртуози Карпат». І почав клопотати перед адміністрацією Президента, аби колектив здобув статус академічного. А поки що Сергій Орел — сам собі і менеджер, і продюсер. Невтомні Орли об'їздили із колективом півсвіту, але не цураються донині найвіддаленіших сіл.

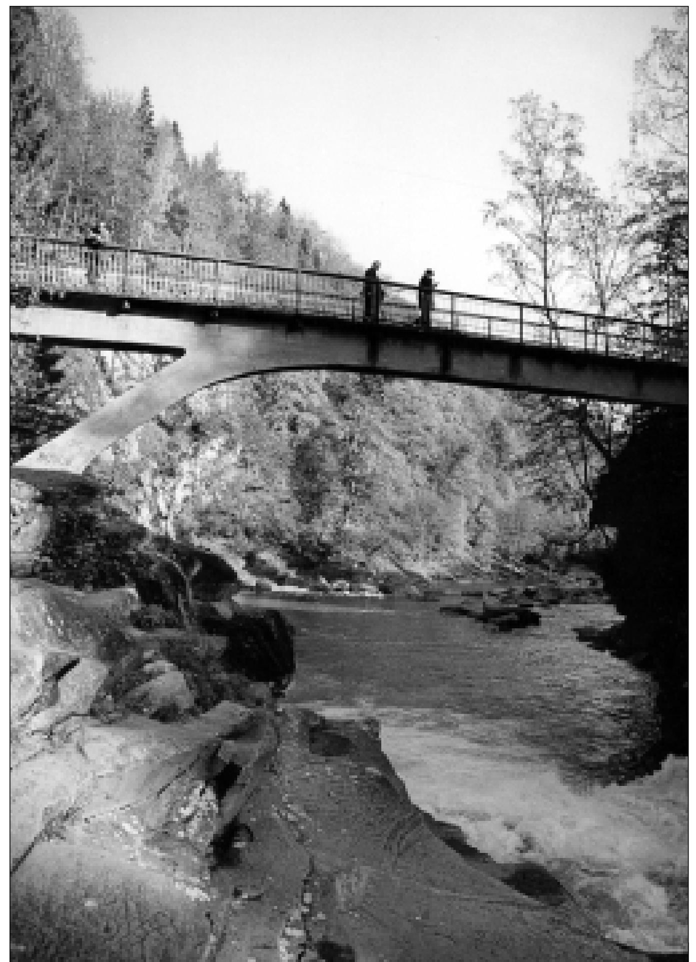
— Старі люди плачуть, коли слухають нас. А молодь ми вже втрачаємо,— каже Сергій Орел.

Кілька місяців тому «Аркан» отри-

«Експедиція у глибинку» — на привалі.

Співає солістка оркестру «Аркан» Любов Орел.

Жодний мандрівник не обмине Яремчі.

Сопілка — похідний інструмент, без якого гуцул «загубився» б у горах

тінь втече у хащі...

«А чи миром, братчику? — Миром, легіню».
(давнє гуцульське вітання)
«Аби ся дочекав гаразду собі, та й потіхи з дітей та газдині!»
(вищий ступінь зичення добра)

мав несподіване запрошення із Варшави — грати на весіллі молодого дипломата. А весілля гуляли в горах, і для поляків однаково рідні були і полонез Огінського, і гуцульські мелодії.

— Нам руки цілували за те, що ми грали польський фольклор. Чому так? Бо кожний поляк гордий тим, що він поляк. А ми чого в школах навчаємо?

Володимир Карпин вірить у майбутнє Ворохти.

Коли наука не потребує бука

Інформація для роздумів: кожну четверту школу, здану в експлуатацію за останні чотири роки в Україні, збудовано на Івано-Франківщині. Область маленька, зате гонорова. А ставлення до освіти як до найвищої святині передалося ще від дідів. Селяни збирали зароблені тяжкою працею копійки і будували школи, будинки «Просвіти», які й донині служать. Чому б не воскресити добрі традиції громадської опіки у шкільництві? Саме таке завдання поставила перед собою влада. Начальник обласного управління освіти Романія Постолюнок відкрила нам «кухню» цього процесу. Голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк без попередження виїжджає у села, нерідко в суботу—неділю, і придивляється передусім до шкіл. Потому скликає оперативки з участю підприємців. І довгобуди оживають, одна за одною постають нові школи.

А в селі Гута Богородчанського району нова школа з'явилася за лічені місяці. Її будівництво фінансувала «Укрзалізниця», а будівельники «Прикарпатжитлобуду» підтвердили високу марку і Львівської залізниці майстрів. Коли школу ще готували до нового навчального року, діти бігали попід руками будівельників і перепитували: «А нам дозволять тут вчитися?» Нова школа для дітей — мов палац радості. А для дорослих —еталон того, чого треба прагнути в географічному центрі Європи. Тут устатковані за «останнім словом» кабінети, комп'ютерний і лінгафонні класи, актовий і спортивний зали. Та ще й краєвид із вікон милує око —гора Сивуля і річка Бистриця Солотвинська. Директор школи Олександр Назаревич та його колеги вже пересвідчилися, що й стіни вчать добра і порядку. Юна поетеса Мар'яна Седлецька уже написала вірш про нову школу. Її батько — на заробітках у Португалії, мама — пильнує меншеньких, а портрет дівчинки — на шкільному стенді «Наші таланти». І хто сказав, що наука потребує бука?

Про тих, що з деревом на ви

Однією з пріоритетних галузей економіки області, як переконував нас начальник головного управління економіки, промисловості та розвитку підприємництва Юрій Півнєв, стає деревообробна галузь. Її реанімували інвестори, на деяких підприємствах розпочалася глибока переробка деревини. Отож за рекомендацією влади ми вирушили на ВАТ «Надвірнянський лісокомбінат», що став одним із засновників СП «Інтерплит». І тут нас спіткала... невдача. Заступник голови правління ВАТ Михайло Мельничук пустив кореспондента «по руках», чи то пак кабінетах, але жодного слова про перспективи «Інтерплиту» не вдалося почути. Пояснили, що господарі підприємства — в Києві, а без їхнього дозволу не можна... давати жодної інформації. І горді гуцули впокорилися? Це питання нехай також поки що залишається відкритим — до наступного відрядження.

Серед реанімованих інвестиціями — Ворохтянська лісова компанія, що спеціалізується на поглибленій переробці деревини, а тирсою забезпечує згадуване вже СП «Інтерплит». Володимир Карпин, заступник генерального директора, водив нас добряче заболоченою територією і запевняв, що наступного разу ми разом з ним пройдемось асфальтованою доріжкою. Щойно потеплішає, приїдемо ще раз.

Пан Карпин відкрив формулу виживання горянина за екстремальних умов: «Ми, спеціалісти, собі дали слово: навіть якщо хата згорить, ми ще два тижні будемо ноги гріти на попелищі». У перекладі з гуцульського менталітету це означає: господарі не здаються навіть інвесторам, якщо ті забувають, чиї то гори і смереки. Поки що німець-інвестор вчить порядку і чутливо реагує на існуючу технологічну дисципліну.

(Зважаючи на деяку втаємниченість деревообробної галузі, пропонуємо новим господарям вкупі із старими власноруч заповнити дорогоцінну газетну площу: ТУТ МОЖЕ БУТИ ВАША РЕКЛАМА...)

Уперте небажання гуцулів розкривати ноу-хау ми спостерігали ще під час першої експедиції в глибинку кілька років тому. Нас частували гуслянкою — дуже смачним молочнокислим напоєм. Її роблять із застосуванням закваски. А закваска звідки? Завжди була. А якби пропала? У сусіда візьмеш. Вичерпна інформація, що й казати. А кілька місяців тому нас з колегою Юліаною Шевчук спіткала невдача у Богородчанському тепличному господарстві. Наслухавшися про унікальні технології вирощування помідорів, ми вирушили туди, домовившися попередньо із керівництвом про зустріч. А охоронець нас і на поріг не пустив. Після нервових телефонних переговорів до нас вийшла жіночка і сказала, що «вирішить наші питання», дивлячися при цьому на наші маленькі сумочки. Схоже, не вірила, що гості прийшли не по помідори. Негостинність нас не образила, радше спонукала до роздумів: хто ж навідується сюди з простягнутою рукою так часто, що гостям не дуже раді?

...Зате в колоритних вибудуваних у гуцульському стилі ресторанах на гостей чекають із розкритими обіймами. Їхні господарі сподіваються, що Карпатський регіон знову, як за Союзу, стане місцем масового туризму. Вони вже нині — напоготові. Приміром, у комплексі «Лісова казка» (кемпінг із рестораном між Івано-Франківськом і Коломиєю) вам запропонують комфортабельні номери і оригінальну кухню, де і традиційні гуцульські страви, і запозичені рецепти. Сюди спеціально запрошували кухаря із Відня, який навчав готувати фірмову страву із курячих крилець та інші, які можна скуштувати лише тут. Так сталося, що в «Лісову казку» ми потрапили за кілька днів по смерті її господаря Олександра Попадюка. Він доклав багато праці, щоб казка справді стала казкою, а от серце сорокатрьохлітнього чоловіка не витримало... Підростають сини — їм продовжувати справу батька з пошаною і любов'ю.

Щоденник експедиції вела Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Юна поетеса Мар'яна Седлецька уже написала вірш про нову школу.

 Вісті з Чернігівщини

Антидержавника не помилували

Касаційну скаргу Ю. Петровського Верховний Суд України не задовольнив і підтвердив справедливість вироку Чернігівського апеляційного суду. Петровський засуджений у Чернігові до 6 років позбавлення волі в колонії посиленого режиму за змову з метою повалення конституційного ладу та захоплення державної влади в Україні.

Асоціація міст вчить мерів

Асоціація міст України спільно з Агенцією міжнародного розвитку США та дослідним інститутом «Трайєнгл» провела в Чернігівській міськраді семінар «Модель фінансового аналізу бюджету. Громадські закупівлі». У ньому взяли участь мери п'яти міст, секретарі рад, фінансисти. Учасники семінару ознайомилися з новаціями у формуванні бюджетної політики.

У Городні — тиф

Черевний тиф було виявлено у співробітника СП «Городнянське

виробничо-торговельне об'єднання». Це стало приводом для скликання екстреного засідання фахівців обласної санітарно-епідеміологічної станції, місцевих лікарів. Ужито запобіжних заходів для недопущення розповсюдження загрозливого захворювання.

Безплатний Інтернет у бібліотеці

В обласному центрі відбулася презентація безплатного Інтернет-центру, який діє за сприяння посольства США в Україні. Він розмістився у Чернігівській центральній міській бібліотеці ім. М. Коцюбинського, яка виграла грант, наданий Бюро у справах освіти і культури Держдепартаменту США. Тепер щодня, крім вихідних, в Інтернет-центрі відбуватимуться навчання. Всі бажаючі мають змогу отримати знання про роботу в Інтернеті, а також скористатися його можливостями.

Винна... електроенергія

У Бобровиці постраждали жителі 17 будинків. У них перегоріли телевізори, холодильники. Все це пов'язують з перепадами електронапруги. Споживачі електроенергії мають намір відшкодувати заподіяні збитки через суд.

... Не з парадного входу

У Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній» відбулася перша презентація виданої у видавничому домі «Альтернативи» книги академіка НАН України, народного депутата України Петра Толочка «Двірцеві інтриги на Русі».

— Задум написати цю книжку прийшов, — розповів він, — коли я потрапив до Верховної Ради, де довелося стати свідком політичних інтриг, підступних дій. Коріння їхнє, як на мене, сховане у глибині віків. Ось тому я й вирішив глянути на деякі події Київської Русі не з парадного входу, а, так би мовити, із-за лаштунків. Це мені було зробити не так і важко. Адже, не секрет, я знаю князів краще, ніж сучасних політичних діячів.

P.S. *Нагадаємо: «ГУ» в суботніх номерах публікує окремі розділи з книги академіка.*

Добірку підготував Сергій ПАВЛЕНКО.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Заручники

Злою мачухою стала для цих суден та членів їх екіпажів не лише доля, а й, що ще гірше, ненька-батьківщина

Аномалії

(Початок на 1-й стор.).

І все-таки розповім про дві драматичні чи й, можна сказати, трагічні історії з життя вітчизняного флоту, які розділяє майже півстолітній термін. Бачу в цьому сенс: надто вже схожі між собою ці сумні долі — суден, людей, що стали заручниками міжнародних політичних та економічних ігрищ, неповноцінності суспільно-політичної системи їх власної країни, черствості та бездушності її чиновництва. І хоча перша історія відбувається на тлі війни «холодної», а друга, умовно кажучи, — «конкурентно-фінансової», що й зумовлює у різні часи лінію поведінки держави в особі правлячих чиновників, та все-таки... Утім, читайте, зіставляйте, робіть висновки.

Арешти

1954 р. Танкер «Туапсе» Чорноморського морського пароплавства (Одеса). Пошлемося на офіційний документ — доповідну записку тодішнього міністра морського флоту СРСР Б. Бакаєва у ЦК КПРС: «...23 червня 1954 року за 125 миль від острова Тайвань до танкера «Туапсе», що прямував з вантажем освітлювального гасу у порт Шанхай Китайської Народної Республіки, підійшли два військові кораблі — есмінець під № 12 і корвет американського типу № 21. З есмінця затребували повідомити назву судна, звідки й куди воно йде, під яким прапором. Услід за відповіддю з есмінця подали сигнал: «Застопорити машини, в противному разі відкриваю вогонь». Танкер і далі йшов своїм курсом. Тоді з есмінця дали чергу з зенітного автомата (через десятиріччя один із «туапсинців», Михайло Карпов, засвідчував: чанкайшисти зробили «вилку» гарматними пострілами — два снаряди лягли обабіч бортів танкера, третій розірвався перед штевнем. — **Авт.**), обидва кораблі навели гармати на судно і ще раз зажадали негайно застопорити машини, а капітану прибути на есмінець. Капітан танкера т. Калінін повідомив по радіо про те, що трапилося, в пароплавство і зупинити судно. На есмінець на мотоботі послали старшого помічника капітана т. Меркулова.

З обох військових кораблів на танкер вдерлося близько 100 солдатів і матросів зі складу чанкайшистських військ у повному озброєнні, з автоматами, гвинтівками, гранатами. Вони зайняли всі проходи, машинне відділення, багнетами і прикладами почали зганяти екіпаж у «червоний куток». 24 червня танкер привели в порт Гаосюн на Тайвані, де чанкайшисти викачали з нього вантаж... Екіпаж оголосив голодовку, котра тривала 4 доби. 28 червня на борт прибув чанкайшистський полковник, який володів російською, і запропонував команді залишити борт судна... Відмовились. Тоді поліція і солдати, а їх на судні було близько 200 осіб, почали хапати окремих моряків, бити і силоміць виштовхувати з судна, саджати в криті машини і везти до міста...»

Те саме, по суті, лише з деякими незначними відхиленнями в деталях, розповіли пізніше члени екіпажу «Туапсе». Додаючи при цьому: «Тієї доби, поки танкер малим ходом діставався до Гаосюна, ми всі сподівалися, що з хвилини на хвилину прийде допомога, нас відіб`ють, визволять...» Марно.

1997 рік. Теплохід «Петро Перший» Чорноморського морського пароплавства (Одеса).

Тут пострілів, багнетів і прикладів не було. Навпаки — все починалося навіть ідилічно. «Петро Перший», ставши єдиним у світовій практиці плавучим офтальмологічним центром (відповідні модернізацію й переобладнання, згідно з угодою між московськими АКП «Совкомфлот» і Міжгалузевим науково-технічним комплексом мікрохірургії ока — клінікою професора Святослава Федорова, було проведено в Німеччині ще в 1989 році) й успішно попрацювавши вже до цього на круїзних чорноморських та середземноморських лініях, прибув до Об'єднаних Арабських Еміратів і став на якір у порту Джебель-Алі. Аби заробляти валюту. Для кого, правда, — на той час відповісти було непросто. Бо восени 1995 року власник судна ЧМП передав його у фрахт одній з американських компаній.

Всеволоду Лопатюку, останньому з тайванських в'язнів, випала сумна місія відправляти на Батьківщину урни з прахом Анатолія Ковальова, Михайла Калмазана та Жоржа Дімова.

А трохи пізніше несподівано з`ясувалося, що влітку 1996 року пароплавство продало «Петра Першого» зареєстрованій у Ліберії й нікому, вважай, не відомій компанії «Соверейн мерітайм інкорпорейтед», що на той час не мала жодної власності й уособлювалася в одній людині — колишньому одеситові Олександрові Меркті (так, виправдовувалися тоді керівники ЧМП і Мінтрансу України не тільки з цього приводу, вони «ховали» вітчизняний флот від можливих арештів в іноземних портах, а що з того виходило — добре видно й на прикладі «Петра Першого»).

Теплохід «Петро Перший»: не тільки морякам, а й судну вкрай незатишно в чужому морі, серед розпечених пісків.

Утім, незважаючи на всі перипетії зі змінами власника, на борту лайнера і далі працював український екіпаж та бригади лікарів — спочатку московських, а потім українських, з Одеського НДІ ім. В. Філатова. З медичним бізнесом, однак, переважно через суб`єктивні причини, чвари між партнерами, невдовзі не заладилося, хоча до цього він щодня давав понад 50 тисяч доларів прибутку. А наприкінці грудня 1997 року теплохід заарештували у відповідь на позови спочатку єгипетської, а потім і фінської компаній на адресу ЧМП. Так теплохід же, скажете, на той час був уже не його. Суд емірату Дубай (ОАЕ) так не вважав — обурдку з отією несподівано виниклою компанією, до якої буцімто перейшло судно, він визнав недійсною. Мовби для науки нашим вітчизняним правоохоронним та судовим органам, що мовчки спостерігали за розграбуванням і «прихватизацією» ЧМП.

Екіпаж, як і у випадку з «Туапсе», очікував, що відразу втрутиться держава (правда, вже не СРСР, а Україна), визволить і судно, й моряків. Тим паче, що претензії однієї з компаній «Петра Першого» безпосередньо взагалі не стосувалися, а друга вочевидь їх завищила — це можна було б довести в судовому порядку. Та сподівання, знову-таки, були марними.

Поневіряння «Туапсе»

Повернення членів екіпажу танкера (а полонили їх у кількості 49 осіб) розтяглося на... 39 років. Перша група з 29 осіб була звільнена і дісталася домівки через 13 з лишком місяців після захоплення судна, а останній «туапсинець», Всеволод Лопатюк, — тільки в лютому 1993 року. Чому так? Найпростіше, мабуть, було б усе трактувати за мірками отих давніх компартійних часів: герої, які витримали все, повернулися через 13 місяців, решта, мовляв, — зрадники...

У різні часи мені випадало зустрічатися, розмовляти і з «героями», і зі «зрадниками», які таки поверталися до рідної домівки. Їхні розповіді і схожі, і не схожі між собою. Та безперечно одне: не все так однозначно.

Спочатку їх поділили на три групи, потім ще, аж до виокремлення одинаків. «Обробляли» всіх, правда, в одному напрямі: вимагали заяв на ім`я Чан Кайші з проханням надати політичного притулку. Таких спочатку не було. Почалися погрози, знущання. Валентинові Книзі випікали очі — він втратив зір. Повибивали зуби Володимиру Саблину. Павло Гвоздик внаслідок ударів по голові майже позбувся слуху. Переніс інсульт Всеволод Лопатюк. Його паралізувало. Були спроби самогубства, одному з моряків у цьому не зуміли завадити... Не від одного з «туапсинців» випадало чути: чанкайшисти обіцяли —коли підпишемо необхідні папери, то відпустять додому. Дехто на це пристав, тим самим тільки відстрочивши повернення...

Хтось так і провів на Тайвані десятиліття в очікуванні отого повернення, троє там і померли. Ще дехто згодом «перекочував» до Бразилії, США. Не без надії, що звідти додому ближче. Не додому, з`ясувалося, а в мордовські табори: Анфілова і Зіброва за «зраду Батьківщині» позбавили волі на 15 років, Гвоздика і Бенковича — на 12... На засіданні військової колегії Верховного суду викликали й тих, хто прибув першою партією, примушуючи обмовляти пізніших «поверненців»...

Тих, хто повернувся вже в самостійну Україну, не судили. Хоча й поневірянь не позбавили. Чиновники ніяк не могли зрозуміти: хто ж вони, ці «поверненці»? Колишні військовополонені? Репресовані? Ветерани морського флоту? А як стаж рахувати? Чи видавати якісь грошові компенсації? Як пенсію нараховувати? Чи належать їм, врешті-решт, нові паспорти й на основі чого їх видавати? Не було, мовляв, досі подібного. А раз так — то круговерть поневірянь розтягнулася до безкінечності.

Скільки порогів довелося оббити Олені, доньці Всеволода Лопатюка (китайці привезли його до Одеси в інвалідній колясці), щоб одержати для батька паспорт, без якого не можна було оформити пенсію, вона й не перелічить. Та один чиновник відправляв до іншого, одна контора — до наступної... Думала, підсобить якось «рідне» пароплавство — тричі записувалася на прийом до тодішнього президента ЧМП— «Бласко» Павла Кудюкіна, та марно. Помічник не пустив і на поріг кабінету свого шефа: «Президент дуже зайнятий приватизацією пароплавства, особисті питання йому розв'язувати ніколи...» Не дочекався кинутий напризволяще на далекому чужинському острові на довгі 39 років старий українець благ від своєї батьківщини, пішов із життя...

«Петро Перший»

Члени його екіпажу після арешту судна додому не рвалися. І через рік, і через два, і через три... Що, почуваються в чужоземному порту комфортно? Відомості звідти надходять до Одеси нечасто й скупі. Хіба що від тих, хто через серйозні хвороби, необхідність прооперуватися залишив теплохід і дістався рідної домівки. Як от старший помічник капітана Максим Мельников, буфетниця Тетяна Косьміна, ще дехто.

Перебої в постачанні «Петра Першого» розпочалися вже невдовзі після арешту, стали особливо загрозливими з осені 1998 року, коли капітан судна Олександр Камудо одержав від фрахтувальника факс про відмову від подальшого утримання теплохода: судновласник, мовляв, не виконує умов фрахту. На судні закінчилися запаси палива, прісної води, продовольства. Екіпаж мусив перейти на «підніжний харч». Почали продавати, аби вижити, дещо з обладнання — переважно судові телевізори, заздалегідь попередивши про ці свої дії Мінтранс та ЧМП, вважаючи їх усе-таки вищими для себе інстанціями. Коли вичерпалося це джерело, харчуватися довелося за рахунок доволі мізерної прибережної риболовлі, добровільних пожертвувань екіпажів суден, що швартувалися поруч, та подачок офіціантів з тамтешнього клубу моряків. Останні, знаючи про біди українців, залишки їжі не викидали в помийницю, а виносили їм: шматки хліба, якийсь там гарнір до м`ясних та рибних блюд, ковток-другий чаю.

(Закінчення на 15-й стор.).

Все починалося ідилічно — без багнетів і пострілів

Державі слід бути скромнішою

(Початок на 1-й стор.).

Підприємці в Україні потерпають не лише від частих інспекцій, а й від непосильних податків, яких, до того ж, ще й дуже багато. В ЄБРР підрахували, що в Україні 22 централізованих і 16 місцевих податкових зборів. Податкова реформа допоможе залучити в Україну й капіталовкладення з-за кордону. Адже поки що, незважаючи на загальне зростання економіки, іноземні інвестори на український ринок не поспішають.

У сфері енергетики ЄБРР закликає офіційний Київ і далі домагатися підвищення готівкових розрахунків за енергоносії. А ще продовжувати приватизацію обленерго. Вже тепер приблизно 40 відсотків регіональних енергорозподільних компаній в Україні перебуває у приватних руках, але для серйозних змін у галузі потрібно й надалі залучати туди стратегічних інвесторів.

Відповідь із Ватикану

На ім'я Президента України Леоніда Кучми надійшов лист із Ватикану. Це відповідь на привітання глави нашої держави Папі Римському з приводу 23-ї річниці його обрання на Престол святого Апостола Петра, повідомили в управлінні інформації і зв'язків з громадськістю адміністрації Президента. «Щиро вдячний Вам за цей приязний жест і висловлюю мої щирі побажання, щоб український народ, такий дорогий для мене завдяки його міцному християнському корінню, міг здійснювати щораз більший поступ щодо людини і активно приєднався до побудови вільної і солідарної Європи», — сказано в листі. «Пригадуючи з радістю нашу недавню зустріч, молю для Вас і для Ваших співвітчизників щедрого Божого благословіння», — пише Іоанн Павло II Леонідові Кучмі.

Ціна лідерства — поступки

Комітет європейської інтеграції польського уряду прийняв рішення погодитися з вимогами Євросоюзу щодо дворічних обмежень для польських робітників на ринку праці ЄС та на зменшення перехідного періоду до 12 років, після чого іноземці отримують право купувати землю (пропозиція попереднього уряду — 18 років).

Ці найважливіші від початку переговорів з ЄС поступки дадуть Польщі можливість знову посісти чільне місце у списку країн-кандидатів на вступ до цієї організації.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Інтернет для «Ямахи»

Проблемам комп'ютеризації українських шкіл був присвячений «круглий стіл» «Україна: інформаційно-комунікативні технології задля розвитку», організований за підтримки Програми розвитку ООН та Міжнародного фонду «Відродження». Багато школярів столиці, не кажучи вже про регіони, ще й досі на уроках інформатики працюють із комп'ютерами «Ямаха» 1986-го й пізніших років випуску. Тому не дивно, що випускники шкіл не отримують потрібних знань у цій галузі. Сьогодні послугами Інтернету в Україні користуються лише 1,5 відсотка населення, тоді як у світі глобальна мережа доступна кожному і є мало не основним джерелом інформації. Однак проблему доступу вітчизняної освіти до сучасних технологій уже почали розв'язувати. Так компанія «Елвісті» надала безплатно необмежений доступ до Інтернету всім столичним школам.

Тетяна ПАСОВА.

Зміна влади

У Данії відбулися позачергові парламентські вибори. Їх підсумок такий: правляча Соціал-демократична партія отримала 52 мандати із 179, втративши 11 місць, і змушена буде поступитися штурвалом влади блокові правих партій. Отож нинішнього прем'єр-міністра Поуля Расмуссена замінить його однофамілець Андерс Расмуссен, лідер Праволіберальної партії Венстре. Ця партія збільшила своє представництво із 43 до 56 місць. Недавно щось схоже відбулося і в іншій скандинавській країні — Норвегії.

— Для нас це — історичний день. Партія Венстре стала найбільшою в країні, сучасною і народною, — так прокоментував перемогу Андерс Расмуссен.

Вибори призначив Поуль Расмуссен. Планове голосування до Фолькетингу мало відбутися в березні 2002 року, проте прем'єр-міністр скористався своїм правом призначати нові вибори. 31 жовтня він побував у королеви Маргарете і повідомив їй про прийняте рішення.

Поуль Расмуссен пояснив причину проведення позачергових виборів так: у світі сталися такі важливі події, що для прийняття рішень (передусім закону про тероризм) потрібні нові склади парламенту та уряду. Але річ, судячи з усього, не тільки в цьому. В 2000 році партія П. Расмуссена провалилася у «виборчу прірву», отримавши в опитуваннях лише 20 відсотків голосів, тоді як на виборах 1998 року вона зібрала майже 36 відсотків. Нині становище поліпшується, але лідери соціал-демократів не впевнені, що така тенденція збережеться до березня. Ось і поспішали.

Передвиборну боротьбу багато в чому було зведено до дебатів навколо проблеми зростаючої в Данії ворожості до іноземців. На мітингу в містечку Нествед один із біженців — Хаврі Авні сказав навіть таке: «Нинішні датські дискусії нагадують події у Німеччині 30-х років або в Південній Африці часів апартеїду». Звісно, це крайні міркування, але й таких було чимало в суперечках.

Особливість виборів у Данії в тому, що «поріг проходження» до парламенту становить лише 2 відсотки, тому у Фолькетингу представлено 10 партій. Дві з них височать над усіма: Соціал-демократична та Праволіберальна Венстре (колишня Аграрна), а підтримка восьми інших обчислюється лише 2—9 відсотками. Датчани, проте, вважають: треба, по можливості, робити так, щоб якнайбільше соціальних груп населення було представлено в парламенті. Це, ясна річ, створює труднощі під час формування уряду, але принцип широкого представництва того вартий.

Марат ЗУБКО.

Гельсінкі.

На фото АП: Андерс Расмуссен зі своєю дружиною Енн-Мет в оточенні прихильників святкують перемогу.

А що питимемо?

Майже на п'ять мільйонів озер на земній кулі припадає 90 відсотків глобальних запасів прісної води, потреба в якій різко зросте протягом найближчих 25 років, коли населення планети збільшиться ще на 2 млрд. осіб. Про це йшлося на конференції, що відбулася в японському місті Оцу.

Кількість природних резервуарів прісної води стрімко скорочується — переважно внаслідок іригації. Наприклад, у Китаї з 1850 по 1980 рік зникло 543 великих і середніх озера, з котрих люди у буквальному розумінні вичерпали воду. Аральське море, найважливіше джерело прісної води для Казахстану та Узбекистану, посідає нині лише 8-й рядок у списку найбільших відкритих прісних резервуарів планети, хоча колись було на 4-му місті.

До Бога — в... міні

Небаиякий конфлікт назріває в церквах Малаві через те, що парафіянки дедалі частіше з'являються на відправу у брюках. Хоча 1994 року в країні було ухвалено поправки до старого закону про гідну поведінку і належний одяг, релігійні діячі продовжують вважати жіночі брюки одягом, що не угодний Богові. Як **повідомляє ІТАР-ТАКС**, найрадикальніше налаштовані священики англіканської і католицької церков, а також адвентисти сьомого дня. «Господь не бажав, щоб християнки носили міні-спідниці і брюки», — каже адвентистський пастор Хокінс Соко.

Позбавили недоторканності

Бразильські законодавці проголосували за скасування парламентської недоторканності. Коли конституційна поправка набуде чинності, сенатори будуть зобов'язані, як і пересічні громадяни, відповідати перед законом. Тепер у Верховного Федерального суду Бразилії є всі підстави розпочати слухання серії кримінальних справ, у яких як головні обвинувачувані фігуруватимуть щонайменше п'ять сенаторів і тринадцять депутатів. Їм інкримінують найрізноманітніші злочини — від банального шахрайства до замаху на вбивство, **повідомляє ІТАР-ТАКС.**

Хроніка. Факти. Події

■ Ташкент

Генерал усім задоволений

Командувач Центрального командування Збройних сил США генерал Томмі Р. Френкс на прес-конференції у Ташкенті розповів про зустріч з лідерами антиталібівської опозиції, що відбулася в Баграмі. За його словами, загалом він задоволений зустріччю, як, утім, і перебігом воєнної кампанії в Афганістані.

■ Тетово

Вибух у місії ЄС

У македонському місті Тетово перед будинком спостережної місії Європейського союзу вибухнула бомба. Будівлі завдано невеликої шкоди. Потерпілих немає. Поки що ніхто не взяв на себе відповідальність за цю акцію. Вибух стався напередодні запланованого розкривання масового поховання неподалік Тетово. Припускають, що там лежать тіла дванадцяти македонців, убитих албанськими бойовиками.

■ Гібралтар

Питання буде вирішено наступного року

Велика Британія та Іспанія узгодили графік проведення переговорів щодо розв'язання своєї трьохсотрічної суперечки про належність Гібралтару, який усі ці роки був британською колонією. Міністри закордонних справ двох країн заявили, що до літа наступного року буде розроблено всеохоплюючу угоду. При цьому британський міністр Джек Стро зазначив: статус Гібралтару не буде змінено без згоди його мешканців, а його іспанський колега Юзеп Піке підкреслив: Іспанія не збирається відмовлятися від своїх претензій на Гібралтар і не погодиться на запровадження там самоврядування.

■ Токіо

Другий випадок «коров'ячого сказу»

Міністерство охорони здоров'я Японії повідомило про другий випадок «коров'ячого сказу», зареєстрований на одній із ферм острова Хоккайдо. Підозріле м'ясо з одного із місцевих ринків пройшло тести, які дали позитивний результат.

■ Лондон

Зірки також страйкують

Англійська профспілка футболістів закликала розпочати 1 грудня страйк. Вона вимагає збільшення своєї частки в прибутках від телевізійних трансляцій матчів, щоб збільшити допомогу травмованим футболістам і тим, котрі вийшли у відставку. Це — перший страйк в історії англійського футболу. Повідомляється, що футболісти відмовляться грати в усіх матчах, де буде встановлено телекамери.

■ Вашингтон

Другою ціллю стане Ірак

Стратеги Пентагону розробляють плани масованих бомбардувань Іраку. Авіаудари по іракській території стануть новою фазою в антитерористичній кампанії. Прибічники цих заходів на чолі із заступником міністра оборони США Полом Вулфовітцем у приватному порядку кажуть: для початку воєнної кампанії проти Іраку не обов'язково мати достовірну інформацію про те, що Саддам Хусейн зв'язаний з терактами 11 вересня.

Обговорюють проект відбудови

США та інші країни мають намір розпочати відбудову Афганістану. В нараді, що відбулася в американській столиці, разом із США та Японією брали участь іще 19 країн, а також Світовий банк, Євросоюз та Ісламський банк розвитку. Сторони розглянули проекти надання насіннєвого зерна афганським селянам, відбудови шкіл, працевлаштування жінок, ремонту шляхів, енергокомунікацій і водогонів. За словами держсекретаря США Коліна Пауелла, програма допомоги розрахована на роки.

На фото АП: *учасниці зустрічі жінок — викладачів і соціальних працівників, що відбулася в Гераті.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Примхи долі

Пробач і прощавай

Мені дуже подобається сторінка «Сім'я», і я вирішила написати в рубрику «Примхи долі», розповісти про свою історію. Кохання — це те, чим живе людина. І у вашій газеті я читала історії чоловіків та жінок різного віку. Дякую, що ви є.

Мене звати Натела. Дуже давно мені подобався один юнак. На дискотеках ми разом танцювали, він завжди був таким уважним і ласкавим. І з часом я зрозуміла, що закохалася. Все чудово, ось тільки якби у нього не було дівчини. Тієї єдиної і коханої. Я мовчки страждала, але навіть гадки не мала їх посварити. У них було справжнє кохання. Здавалося, ніщо не може їм завадити. Та невдовзі вони все-таки розлучилися, і на весіллі нашого спільного друга Сергій запропонував мені зустрічатися. Я була безмежно щаслива. А потім усе змінилося. Сергій часто міняв дівчат, а друзям казав, що я «не та».

Якось на зупинці я побачила мого Сергія з його першою дівчиною. Так-так, з тією єдиною і... Вони про щось воркували, ніжно трималися за руки. А мені він пояснив, що кохає її до нестями. Потім почав звинувачувати, що я сама все зруйнувала, і казати, що для себе він усе вирішив. Я не розумію, чим заслужила таке ставлення? Без нього мені не хочеться жити. Пробач і прощавай, мій коханий.

Натела.

Дніпропетровськ.

Брат — мій світлий біль

Рідних братів та сестер у мене немає. Однак дуже багато двоюрідних і троюрідних. Все раннє дитинство бавилася зі своїми кузенами в пісочниці. Грали ляльками, у війнушки, машинками.

Ми перестали спілкуватися, коли мені виповнилося шість років. Мої батьки виїхали до іншого міста, і спілкування підтримували тільки дорослі. Я закінчила школу, вступила до інституту. На останніх курсах знайшла пристойну роботу. Я так раділа життю, навіть не звертаючи уваги на те, що з особистим у мене не складалося. Гуляла на весіллях у подруг, приймала залицяння знайомих, але того єдиного не знаходила.

...Була зима. Я поверталася пізно з роботи додому, і хотілося швидше випити вдома гарячого чаю і лягти в тепле ліжко. Не встигла дійти до своєї автобусної зупинки, як почула приємний чоловічий голос: «Дівчино, вас підвезти?» Моє бажання потрапити додому перемогло принцип не сідати в машину до незнайомця. І я погодилася. Через десять хвилин ми вже були біля мого під'їзду, і Анатолій записував номер мого телефону.

Я знайшла того єдиного, якого так довго шукала. Ми ходили до кафе, по декілька раз переглядали в кінотеатрах улюблені фільми, говорили про мистецтво і політику. Я була на сьомому небі від щастя.

Якось він запросив мене до ресторану. Розпитував про сім'ю, дитинство, родичів. Нас закружляло у танці, і з його вуст злетіли слова: «Чому ти моя сестронька?..» Я стояла ошелешена почутим, не здатна вимовити ані слова. «Я радий, що знайшов тебе»...

Тепер цю історію згадую з легким сумом. Треба ж було закохатися у брата! Тоді мені було і боляче, і образливо. Але я рада, що він мене знайшов.

Зінаїда НЕФІМОВА.

Ужгород.

А пам'ятаєте?..

Від ненависті до дружби — двері одні

Буває, ти до людини відчуваєш неприязнь. Так було й зі мною. Свою сусідку я просто ненавиділа. І це було взаємно. Потім ми якось розговорилися, знайшли спільну мову і помітили, що в нас багато спільного. Ціле літо ми знаходили це спільне, і тепер Олена —моя друга половинка. Одна без одної ми не можемо. Завжди й скрізь поруч. Чудово, що є такі друзі!

М.

Амвросіївський район
Донецької області.

Дідусі й бабусі: революції не

Погода в домі

Бабусі й дідусі — це не просто батьки батьків малятка, це не просто певний вік (парадокс — вони, навпаки, раптом молодшають!). Це — стан душі. І незалежно від того, чи ви того палко прагнете чи так само палко не бажаєте, вони братимуть активну участь у житті й вихованні малюка. І благополучно збільшать кількість емоцій і вражень, радощів і клопотів.

Незамінні люди бувають

Не кривитиму душею, допомогу бабусі й дідусі надають величезну. (З кожного правила, звичайно, бувають винятки, та йтиметься про свідому більшість). Хто, як не вони, ладні кидатися в бій з будь-якими проблемами? Особливо з огляду на те, що батьки чада поперва трохи безпорадні. Тут стане у пригоді їхній здоровий глузд і корисні поради — в разі потреби миттєво пригадуються будь-які подробиці вашого немовлячого життя. І взагалі, спочатку, коли всі ще засліплені радісною подією, особливих проблем не виникає. Будь-які ваші прохання — моральні чи то матеріальні — виконуються з ентузіазмом.

Та й згодом бабусі й дідусі завжди будуть «швидкою допомогою» у складних ситуаціях, бо в рейтингу любові онуки тепер міцно посядуть провідну позицію.

Ліричний заспів перебивають певні «але»...

Оксамитні конфлікти

Скандалів зазвичай немає, бо є маленьке тендітне створіння, у присутності якого не те щоб кричати — роздратовано говорити недозволенно. Натомість процвітають оксамитні конфлікти. І починаються вони з грудного віку дитини.

Конфлікт найпоширеніший. Бабуся от уже протягом кількох годин безперервно колисає на руках немовлятко і співає колискові (котрі поки що чомусь не завжди допомагають). А ви, побоюючись за вестибулярний апарат малюка і за власні руки (коли бабуся випурхне у справах), тихим трагічним голосом просите дати дитині хоч трохи спокійно полежати в ліжечку. І що бабуся? Спочатку симулюватиме цілковиту глухоту, а потім, не змінюючи «колискової» інтонації, розповість вам про власні вікові переваги, про додержання субординації тощо. Загалом вирішити питання на свою користь — надії майже нема.

І досі з вдячністю згадую лікаря, який особисто пояснив матусі, що малятко буде набагато спокійніше, якщо не привчати його до рук. Це значно потрібніше, коли воно трохи підросте й усвідомлюватиме ваші дії.

Із дідусями у цьому розумінні простіше. Коли я одного разу, поспішаючи до кухні, без попередньої підготовки поклала моєму батькові на руки півторатижневу донечку, то, повернувшись, споглядала зворушливу картину. Тато сидів у тій самій позі, з точністю до міліметра (а вибрати її він не встиг), завмерши, як у дитячій грі. А рум'янці й крапельки поту на скронях свідчили про те, наскільки це для нього непросто. А онука при цьому спокійнісінько посапувала.

Зате як дідусі розмовляють з онуками! Стомлені від надмірної міміки численних представниць жіночої половини родичів, дітки з вдячністю та увагою слухають серйозні розмови.

Понеділок — день страшний

Отже, дитина зростає, виховний процес набирає обертів. Але якось дивно.

Батьки, які виховували мене у спартанських традиціях і демонстрували амнезію періоду власного дитинства у випадках моїх невинних пустощів, після появи онуки раптом пригадали дитинство власне, моє і навіть найближчих родичів. Ось донечка неодмінно хоче покататися на «конячці», і щоб роль коня виконував дідусь. І татко, якому я до десятого класу, стоячи посеред кімнати, щовечора відповідала домашні завдання, так мляво опирається? А після маминого: «Та це дитина, поступися» (дивовижна логіка, чи не так?) здається під захоплені вигуки онучки.

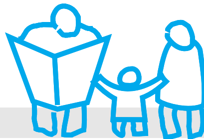

А мама, котра тільки й учила мене, що можна, а чого не можна (останнього, до речі, було значно більше), тепер, не жаліючи сусідів за стінкою, під немилосердне горлання програвача співає з онукою на два голоси «Чебурашку» або «Кота Леопольда». А як тільки-но з'явиться бабуся, виринають усі подряпинки, синці й гульки! Всі одразу болять і терміново вимагають ласки і уваги.

А чого варті їхні спільні походи до магазину, де на кожне «хочу» (у більш-менш розумних межах) відповідь завжди позитивна. В результаті за кілька днів спільне щастячко безперешкодно наїдається цукерок на тиждень уперед. (Кожні вихідні мала гостює у бабусі з дідусем).

Загалом понеділок зазвичай страшний день. Бо все, чого ми, батьки, домагалися протягом тижня, за вихідні майже повністю нейтралізується. А якщо дитя проводить з бабусями й дідусями ще більше часу, тоді ваші методи виховання відпочивають. Вони впевнено тиснуть авторитетом, а ваші прогресивні прориви обертаються набагато суворішими настановами на ва-

Щастячко наїдається цукерок на тиждень уперед

Останній подарунок екс-коханого

Зона смерті

Це було кохання з першого погляду. У день весілля молоді сяяли від щастя і приймали вітання родичів. Не мало значення, що нареченому було 52 роки, а за його спиною — дві невдалі спроби побудови сімейного життя. І що вона, двадцятирічна, по вуха закохана у свого обранця. Неважливо навіть те, що багато хто називав цей союз шлюбом за розрахунком. Хоча розрахунок у цій історії, вочевидь, був...

Після медового місяця для подружжя почалися будні. Костянтин, новоспечений підприємець, працював у поті чола, щоб забезпечити молоду дружину всім необхідним і віддати борги за святковий подарунок — трикімнатну квартиру в новому будинку. Олена закінчувала навчання в університеті і насолоджувалася сімейним життям. Через рік народилася донечка Оля. А ще через рік Костянтин Іванович став генеральним директором однієї з приватних фірм. В оселі з'явилася сучасна побутова техніка, купили авто. А в чоловіка — коханка. Для неї він знімав окреме житло і оплачував навчання в університеті. Вона була на п'ять років молодша за Олену.

Звичайно, Олена знала про це. Та що їй було робити з маленькою дитиною на руках Адже Костянтин її повністю утримував. І вона змирилася. Хоч як дивно, уваги й турботи у чоловіка вистачало й на неї.

Час летів блискавично. Дочка закінчила школу і вступила до університету. Чи тривав зв'язок Костянтина з його пасією, Олену аж ніяк не цікавило. Вони вже давно не були чоловіком і дружиною: так, сусідами в одній квартирі. Офіційно квартира була оформлена на Олену. Та останнім часом справи екс-чоловіка значно погіршилися. Він наполягав на продажу квартири і купівлі в іншому кінці міста. Та Олена не поступалася. Тепер у неї була робота, і від чоловіка жінка вже не залежала (та й двадцятирічна Оля допомагала). Олена не раз запитувала себе: чому вони все ще разом? Хоча, напевне, цього вона найбільше й боялася, — як і раніше, кохала свого Костянтина.

У суботу вранці дочка поїхала на заняття, і вперше за довгі роки Олена залишилася з чоловіком наодинці. Сьогодні йому виповнилося 75 років. Зранку вона піднесла чоловікові подарунок і зразу ж взялася за приготування святкового стола.

А ближче до вечора і він підніс їй подарунок — викинув Олену з балкона сьомого поверху..

Справу закрито. Через брак доказів причиною смерті названо самогубство. Ось тільки чому жінка, падаючи, кричала «За що?». Це запитання так і зависло між небом і землею.

Ірина ВАСИЛЬЧЕНКО.

P. S. Імена героїв матеріалу змінено з етичних причин.

Колаж Юлії ЄФІМОВОЇ.

Не викидайте дітей на сміття!

Дожилися...

На контейнерах для сміття у Франкфурті-на-Майні з'явилися написи: «Контейнер не для немовлят!», а у салонах автобусів, трамваїв і вагонах метро — оголошення: «Вагітні матері та жінки, які опинилися у безвихідній ситуації, не викидайте дітей, дайте їм шанс на життя, телефонуйте нам анонімно. Baby-Klappe».

«Baby-Klappe» — назва проекту, мета якого допомогти жінці, яка потрапила в екстремальну ситуацію і народила дитину, не вчинити непоправного. Щороку в Німеччині в контейнерах для сміття, у під'їздах чи просто на вулицях знаходять близько 40 новонароджених, покинутих матерями напризволяще. Більш як половина з них не виживає. За цього попит на новонароджених з метою усиновлення чи удочеріння становить у середньому 16 сімей на одну дитину. Та, як видно з цієї сумної статистики, доволі багато жінок не наважуються віддати немовля в сім'ю. Хоч як це дивно, вони бояться розголосу. Адже в такому разі вони мають офіційно відмовитися від дитини, що стане, можливо, відомо їхнім батькам або знайомим. Деякі дівчата, завагітнівши, бояться зізнатися в цьому батькам. Тому, народивши, намагаються якомога швидше позбутися плоду «гріха», просто викинувши його в контейнер для сміття.

Товариство «Sterni Park», яке розробило проект «Baby Klappe» («Klappe»— буквально «відкидний», «відкидне ліжко» наприклад), запропонувало розв'язати проблему таким чином. У багатьох містах Німеччини створено приймальні пункти для новонароджених, що стали непотрібними їхнім матерям. Пункт — це, власне, невелике приміщення з горизонтальними відкидними дверцятами (звідси й назва проекту) заввишки 30 і завширшки 72 см. Відкривши дверцята, жінка може без свідків залишити маля у вмонтованому теплому ліжечку і безперешкодно піти геть. Про малюка подбають, адже про його появу відразу сигналізують спеціальні датчики. Підкидьки негайно проходять також всебічне медичне обстеження.

Особливість проекту полягає в тому, що, оскільки здоров'ю дитини нічого не загрожує, то стосовно матері не вестиметься розслідування. Крім цього, відомості про малюка протягом восьми тижнів нікому не повідомлюють. Такий «контрольний термін» для його матері — а раптом вона передумає і повернеться по дитину. Та якщо ні, тоді малюка передають на виховання в сім'ю. Дані про неї не розголошують.

— Ми хочемо дати змогу жінкам не лише уникнути найжахливішого виходу із ситуації, яка здається їм безвихідною, а й урятувати життя новонародженим, — каже керівник проекту Хайке Штайнхойзер. — Крім цього, у жінок залишається шанс змінити початкове рішення і забрати дитину. На жаль, поки що жодна мама не схаменулася. Але ми все одно залишаємо їм цей шанс.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

треба!

шу адресу. Незважаючи на повноліття.

* * *

Та чомусь, коли дивишся, як твоє «сонечко» з радісним криком мчить назустріч дідусеві і з розгону заскакує йому на руки, як, обійнявши бабусю і уткнувшися в її волосся, розповідає на вушко найпотаємніші секрети, замислюєшся: а може, не варто нам, батькам, бути такими категоричними? Адже в усьому має бути баланс. Поряд з нашою суворістю — їхня безпосередність, поряд з нашою свідомістю — їхня відкритість. А досвід і безмежне терпіння!

Ми батьки — ми не можемо не любити, не жаліти, не допомагати, але ми зобов'язані ще й виховувати, навчати. Вони начебто роблять те саме, що й ми, і пріоритети нібито схожі. Але відбувається все це зовсім по-іншому. Бо в них із дітьми спорідненість душ — а це мудрість, набута з роками, завдяки якій вони набагато глибше за нас розуміють, що воно таке — дитинство.

І коли ви кардинально з чимось не згодні, не робіть революцію — подумайте, скільки яскравих, незабутніх моментів привносять у життя найулюбленішого і найдорожчого створіння бабусі й дідусі.

Хай завжди панують радість і злагода у маленькій країні, що має назву Дитинство!

Марічка КОРМУШКІНА.

Фото автора.

Озерна історія

Мої сюжети

Це юнацьке оповідання свого часу надрукували — не в газетному, а в літературному російськомовному варіанті. Але книжка тим і відрізняється від журналістики, що її начинка залишається свіжою, скільки б років не кануло в небуття. І бувальщина, витягнута з минулого, здалася знов актуальною — у контексті нашої з вами «Сім'ї». А раптом ця історія підкаже просту істину якому-небудь скептикові: часом доля всміхається тоді, коли здається, що все вже програно.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, ведуча «Сім'ї».

Місяць знехотя освітлював мій чорний шлях. Залишалося плисти ще метрів двісті. Здавалося, це — дурниці у порівнянні з тим, що відкриється мені потім. Хвилин десять тому я вдяглася у купальник і спідницю. Коли виходила з гуртожитку, була рівно друга ночі. Чергові на прохідній поцікавилися, куди я в такий час і в такому вигляді? «Купатися», — кинула їм. Один з них покрутив пальцем біля скроні.

Бігла до озера сплячою вулицею. Мені навздогін свистіли хлопці підозрілої зовнішності. Спочатку вони переслідували мене, але невдовзі випустили з поля зору ненормальну дівку, що кудись летіла на всіх парах.

І ось зараз, забувши про чималу глибину піді мною, посилено розгрібаючи антрацитову гладінь, пливла на голоси. Хотіла бути русалкою на їхньому святі. Вони вдвох, за моїми припущеннями, мали сидіти під пляжним грибом праворуч від пірса. На уламку дошки хтось криво написав білою фарбою: «До пірса не підпливати». Я ж почала свій марафон з лівого боку цього мовчазного дерев'яного айсберга. Плила майже впритул до нього, не бажаючи бути поміченою тими двома.

Якоїсь миті мені привидівся темний предмет, що рухався по воді неподалік. «Колода або утопленик, собака навряд чи зараз купатиметься», — тверезо розсудила я. Вдавалося дихати одночасно швидко й глибоко. Десь на половині дороги з'явилося маленьке саторі — секундне осяяння від доторку до води, місяця й безвітря. Так траплялося іноді, тож я нашаровувала ці стани у пам'яті один на другий. Чекала, що коли-небудь з цього вийде якась подоба закінченого щастя...

Вже чула плетиво їхніх голосів. Її, грудний, рівний, ледь хрипкуватий — ці ознаки звичайно окреслюють тип жінок, що поєднують у собі мудрість, самовпевненість і кокетливість. Його, низький, м'який і злегка нерішучий, що, проте, свідчило про відкриту, сильну натуру. Вона, як, утім, і я, була знайома з ним усього кілька днів. До зустрічі з ним вона запекло збиралася заміж — ясна річ, не за нього. У якомусь відчаї висилаючого холостяцтва вона примудрилася закохати його у себе. А він наївно повівся на нехитру платонічну гру, яку так люблять усі жінки —незалежно від зовнішності й родинного стану. У ті роки здавалося, що самотнішої істоти, ніж я, на всьому білому світі не знайти. Вони ж, якщо й не зійдуться, все одно охоче грітимуться спогадами один про одного. Вона — перучи чоловікові сорочки, він — у цілковитій впевненості, що вона ставилася до цього епізоду вельми серйозно.

Мені ж залишалася волаюча туга: «Боже, за що лише для мене —пропащі негідники й душевні виродки? Адже я здатна зробити щасливою цю людину!..» Ще вчора з такими ось думками стрибала у нічне таксі, кидала водієві останні п'ятнадцять карбованців і благала: «Давайте кататися по Москві!» Він сміявся у відповідь: «На ці гроші ми хоч би до центру доїхали». І додавав, що, мовляв, наприкінці зміни йому щастить на усіляких диваків. Ми ділили суму на дві частини, по сім п'ятдесят, — «на туди» й «на назад». Після чого таксист віз мене безлюдними вулицями, зобов'язуючись доставити строго на місце посадки. Відчай моїми очима свердлив вікно машини й ненадовго втихомирювався.

...Що ближче підпливала до берега, то глухіші чулися голоси. Я підготувала манірну фразу, яку слід було виголосити під час виходу з води: «Вам не потрібні русалки?»

Внутрішньо була готова до приголомшливого ефекту: постать у чорному купальнику, що виходить з величезного каламутного акваріума. А в крапельках на шкірі розсипається іскринками нічне світило.

Нарешті, випливла. Нікого. Вони, мабуть, подались до лісу. Пляж моторошно-порожній. Ліхтарі не горять. По тілу дрижаки. Босоніжки й спідниця залишилися по той бік пірса. Біжу по речі у страху, що мене може помітити шпана, яка невідомо звідки з'явилася на піщаному просторі. У голові проносяться спогади про нелагідну дистанцію й випадкового корча, який під водою ледь не розпоров мені живота. До гуртожитку — близько кілометра. Звідки на пляжі ці зловісні кущі й дерева? Чому пісок такий сирий, а компанія гидко матюкається? Швидше б добігти...

Не пам'ятаю зворотного шляху. Пролетіла його за лічені хвилини. Жах минув. Залишилися почуття умиротвореності й легкої втоми. Хлопець на прохідній, побачивши моє мокре волосся, сказав напарникові: «Диви, і справді купалася. Ідіотка».

Багато років поспіль я охоче згадую ту ніч. Вона напряму пов'язана з моїм подальшим життям. Той, хто пішов від мене по пляжу з дівчиною, невдовзі став моїм чоловіком.

Москва—Львів.

1989 р.

Велика депресія малих міст

 Проблема

Географія свого часу стала визначальною для жителів Чернігівщини. Із 45 міських поселень 43 — це малі міста і селища міського типу. Кілька підприємств у них забезпечували роботою практично все працездатне населення. І не лише самого містечка, а й ближніх сіл. А в сільськогосподарських районах роботу давали промислові центри, здебільшого з переробки сільськогосподарської сировини. Коли ці заводики, невеличкі фабрики зупинилися, то й території одержали назву депресивних. Це наслідок монофункціональної структури виробництва. І якщо у великих містах можливостей для працевлаштування населення завжди більше, то в малих зупинка або ледве їх животіння спричинило надзвичайну ситуацію, викликало родинне безробіття. Тоді, починаючи з другого півріччя 1995 року, рівень безробіття на Чернігівщині став стрімко зростати і в липні 1999-го область вийшла на першу позицію в Україні, утримавши сумне «лідерство» до квітня 2000 року.

Визначальні причини надзвичайного загострення на ринку праці: нераціональна структура виробництва, диспропорції в розміщенні продуктивних сил на території області, значне уповільнення міграційних процесів робочої сили, зокрема в регіони Росії, і, нарешті, руйнація підприємств. На тлі певних позитивних тенденцій в економіці Чернігівщини загалом (за даними облстатуправління, обсяги промислового виробництва за 2000 рік зросли на 19,1% порівняно з 1999-м, за січень—вересень поточного — на 17,1%), перебазування з першого місця (за рівнем безробіття на 11-те серед областей України), стан зайнятості населення в так званих депресивних районах, залишається критичним. Практично в усіх малих містах і селищах міського типу, сільськогосподарських районах, рівень безробіття вищий за обласний.

Дихає на ладан не тільки Ладан

Три роки поспіль не працює Замглайський торфобрикетний завод, що в Ріпкинському районі, зруйнована інфраструктура селища, адже пов'язана вона з цим єдиним у селищі підприємством. На сьогодні тут більш як 250 непрацевлаштованих громадян. І хоча торік на виконання доручення Президента України підприємство було включено до програми закриття нерентабельних шахт, досі проектним інститутом вугільної промисловості не розроблено проект його ліквідації. За ним мають бути виділені кошти на створення нових робочих місць та погашення кредиторської заборгованості. Називається і конкретна цифра. Та чи надійдуть сюди кошти насправді й коли?

Три роки чекання й сподівань — чималий термін. За ними — живі люди.

На території цього ж, Ріпкинського, району розташовано сім населених пунктів — осередків безробіття, кожен з них є невеликим монофункціональним промисловим центром, підприємства яких переживають глибоку економічну кризу. Добрянка, Любеч, Радуль, Нові Яриловичі... Тривалі неоплачувані відпустки, затримки з виплатою заробітної плати спричинили зростання плинності кадрів. Кількість зайнятих у галузях економіки цього району щорічно зменшується майже на тисячу чоловік. А створено робочих місць у районі, скажімо торік, лише 157.

Суцільне тривале безробіття переживає селище міського типу Ладан Прилуцького району. Місцевий завод «Пожмашина» у кращі часи випускав до чотирьох тисяч пожежних машин і забезпечував роботою майже три тисячі громадян з самого Ладану та сіл Івківці й Голубівки. І ось ринки збуту втрачені, протягом останніх років підприємство перебуває в стані прихованого безробіття. Його рівень тут — 7,1% працездатного населення за середньообласного показника станом на 1 вересня поточного року — 4,5%. На сьогодні в Ладані більше трьохсот офіційно зареєстрованих безробітних, решта — в неоплачуваних тривалих відпустках.

Така сама картина і в смт Макошино. Його зайнятість визначалася роботою двох підприємств: нині збанкрутілого заводу залізобетонних виробів та ВАТ «Сільгоспмашинобудування», на якому ще донедавна 65% робітників перебували у тривалих неоплачуваних відпустках. Хоча на останньому спостерігаються деякі позитивні зміни: цього року відновлено 110 робочих місць.

...ВАТ «Квадр» у районному центрі Борзна. До 1993 року підприємство, яке належало до військово-промислового комплексу, було найбільшим у місті. Середньооблікова чисельність працюючих становила 1700 осіб, на ньому працював кожний четвертий мешканець містечка. Нині на підприємстві залишилося 107 осіб. І хоча у 1998 — 1999 роках на базі ВАТ «Квадр» створено три приватні підприємства, на які працевлаштовано 87 колишніх працівників, це не змогло компенсувати скорочення робочих місць, яке сталося раніше.

Понад дві тисячі безробітних зареєстровано в місцевому центрі зайнятості Городні... Рівень безробіття в районі сягнув 11,7%, у місті — 20,5%. А колись місцевий завод телевізорів «Агат» давав роботу кожному третьому працездатному мешканцю Городні. Разом з ліквідацією військових частин колишнього Чернігівського військового училища, а з ними всієї соціальної сфери, це викликало родинне безробіття: нині 528 родин не мають роботи. Місто перебуває в критичному стані. Про нього говорять, ситуацію розглядають на обласному рівні, не залишається вона без уваги держави, та свіжий вітер, схоже, долине сюди не скоро.

Остер, Щорс, Куликівський, Семенівський райони — усі в області належать до депресивних територій з напруженою ситуацією на ринку праці. Та в жодному разі не можна стверджувати про бездіяльність місцевої влади, центрів зайнятості, обласної державної адміністрації. Лише у зв'язку із ситуацією в Ладані облдержадміністрація протягом останніх років вносила постійні пропозиції міністерствам економіки, оборони, внутрішніх справ, проте часткове їх розв'язання проблеми в цілому не зняли.

Піврічна черга — не стимул

Активну позицію у подоланні безробіття має Ріпкинський центр зайнятості. За сприяння обласного центру зайнятості підготовлено працівників під конкретні робочі місця для лозової, швейної фабрик, які частково відновили виробництво, створено нові робочі місця в Добрянському держлісгоспі. Обіцяла кредити німецька компанія «Eurodress» для Добрянської швейної фабрики, яку навіть відвідав представник цієї компанії. Та обіцяні інвестиції так і не надійшли, плани виявилися марними.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», який набрав чинності з 1 січня 2001 року, мав би стимулювати роботодавців. Адже передбачає надання їм дотацій на створення нових робочих місць. Витрати на заробітну плату працевлаштованим на ці місця безробітним компенсує протягом року служба зайнятості. Проте порядок надання дотацій до кінця не відпрацьований. Так, зокрема, ним передбачено направляти на створені робочі місця безробітних, які перебувають на обліку не менш як шість місяців. Чому не два, три? За півроку робітник втрачає мотивацію до праці, і в центрів зайнятості вже з самого початку виникають труднощі з добором потрібних працівників. Або ж роботодавець дотацію отримує протягом року, а звільнити працівника в будь-якому разі не може протягом двох. Ситуації ж, і вже це довела практика, виникають різні. Тому керівники підприємств дуже обережно підходять, на перший погляд, до вигідної для них справи.

Порятунком може стати пробудження економічної активності громадян, зокрема розвиток самостійної зайнятості. Центри зайнятості охоплюють дедалі більше безробітних, котрі бажають здобути профорієнтацію на підприємницьку діяльність. Лише за 9 місяців поточного року в таких семінарах узяли участь 3699 осіб, 464 з них виявили бажання відкрити власну справу і зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності, 134 безробітні підвищили свій кваліфікаційний рівень з основ підприємницької діяльності і отримали одноразову допомогу з безробіття для початку підприємницької діяльності. Проте це часткове пом'якшення проблеми, звичайно, в цілому її не розв'язує.

Самотужки центри зайнятості, органи виконавчої влади, роботодавці, на місцевому рівні проблему робочих місць для жителів монофункціональних міст не розв'яжуть. Потрібна чітка державна політика і реальна підтримка регіонів. Вона повинна полягати в наданні пільгових кредитів та пільгового оподаткування залежно від кількості додатково створених робочих місць, наданні адресних дотацій, субсидій, субвенцій їх бюджетам, стимулюванні інвестиційної діяльності. Фінансово живити ці міста і селища міг би спеціально створений фонд, кошти якого надавалися б у вигляді трансферів. Проблема зрозуміла, шляхи її розв'язання накреслені й у Постанові Кабінету Міністрів України ще 17 березня 2000 року, та поки що область позитивних змін не відчуває. Папір, утім, витримує багато що. От тільки люди...

Тетяна БУЯЛЬСЬКА, Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША та Олександра КЛИМЕНКА.

Двоє на зупинці

 Бувальщина

На тролейбусній зупинці було велелюдно. З неба сіяв чи то дощ, чи сніг, і всі юрмилися під кущим дашком, що ледве прикривав модерну жовтогарячу лавку. Осторонь стояла висока пані. Не звертаючи уваги на цікаві погляди, які раз по раз поціляли в струнку постать, вона очікувально дивилася на дорогу. Одяг і манера триматись виказували в ній людину, яку лише прикрість на кшталт зламаного власного транспорту могла отак привести на зупинку.

Раптом із суцільного металевого потоку, що мчав, затиснутий берегами тротуарів, виокремилось новеньке авто і різко загальмувало просто в «кишені» для тролейбусів. Звідти вилетів водій і стрімголов кинувся до телефону-автомата. Поспішаючи і не завваживши, він зачепив її рукою, і, може, побіг би далі, але удар був настільки відчутний, що її розвернуло. Він став, наче вкопаний, а тоді розтанув у вибаченнях. Дарма. Пані демонстративно дістала сліпучо-білу хусточку, ретельно витерла нею плече, гидливо взявши за куток двома пальцями, віднесла до контейнеру для сміття.

Водій замовк. Абсолютно не кваплячись, підійшов до телефону, кудись подзвонив і знову повернувся до пані. Піднявши ногу, взуту в дорогий черевик, він злегка торкнув її чобіток, а потім різким рухом шпурнув... на самісіньку середину дороги. Очам присутніх відкрився шкарпеток, що не поступався за білизною щойно викинутій хустці.

Гордо задевши голову, він дошкутильгав до свого авто і, холодно глянувши на отетерілу пані, сів за кермо. Клацнули дверцята, ревнув двигун і машина рвучко рушила з місця, вправно вливаючись у нестримний потік.

Зупинка вибухнула сміхом. Ніби злякавшись, припинилась мжичка. Пані роздратовано знизала плечима і покрокувала на інший бік вулиці...

Олександр ДОВБУШ.

Чернівці.

Радіаційні гриби з кримінальним душком

Знак біди

Поліщуків, які мешкають на теренах Волинського Полісся, здавна вважають чи не найліпшими грибниками. Адже дві третини території північних районів краю вкриті багатими на дари природи віковічними лісами. Більшість нащадків древлян виживають фактично за рахунок «тихого полювання» і збирання ягід. Щороку з червня по жовтень тисячі сімей — від малого до старого — заготовляють смачні делікатеси. Продають гриби на автострадах, стихійних базарчиках, здають лісове багатство заготівельникам, які розраховуються з селянами одразу на місці «живими» грошима. Дають від 5 до 12 гривень за кіло боровиків, лисичок, зеленщь, моховиків, опеньків. Таким чином, минулорічної жнивної пори волиняни одержали від продажу грибів і ягід понад 35 мільйонів гривень. Ще більше отримали нинішнього сезону. Кажуть, такого врожаю не було вже сім років поспіль.

Щоправда, досі не встановлено суми доходів, оскільки левова частина дарів природи перепала напівлегальним заготівельникам, які не поспішають обліковувати власні прибутки. А головною причиною таємничості, скоріш за все, є не страх перед податківцями, а невідповідність частини врожаю вимогам радіаційного контролю.

Як засвідчує статистика, на Волині внаслідок Чорнобильської катастрофи радіацією забруднено понад 15 тисяч гектарів лісу в Маневицькому, Камінь-Каширському, Любешівському і Старовижівському районах. І саме там рясніше вродили гриби.

— Нема де правди діти: більшість врожаю, зібраного в лісах цих районів, має завищений вміст радіонуклідів, — зазначив перший заступник начальника обласного управління у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Ростислав Кухтей. — Якщо припустимий рівень радіації в сушених грибах не повинен перевищувати 150 бекерелів на кілограм, то деякі збирачі продавали грибочки з вмістом радіонуклідів цезію, що сягав 3000 бекерелів. Звісно, такий делікатес здоров'я не додасть.

Сільські грибники не зважають на ці застереження. І правдами й неправдами збувають забруднену продукцію. Але куди?

Щоб з'ясувати це питання, звернулися до керівників одного з найбільших заготівельних підприємств Маневицького району «Еко-тех», що має добру репутацію й експортує гриби і ягоди за кордон.

— Хоча нинішній сезон для грибників видався на славу, наша фірма через об'єктивні причини заготовила лісових дарів лише наполовину від потреби, — зазначає заступник директора СП «Еко-тех» Володимир Лящук. Але радіаційні гриби до наших сховищ не потрапили. Адже більша частина продукції йде на експорт. Закордонні ж покупці надзвичайно прискіпливо перевіряють гриби. Забруднена продукція не пройде навіть через митницю. Не чув, щоб інші офіційно зареєстровані заготівельники скаржилися на неякісний товар. Можливо, тому, що селяни не наважуються легально здавати забруднені гриби.

Такої самої думки інші заготівельники, що поставляють волинські лісові дари до Німеччини, Бельгії і навіть Франції. Вони дотримуються порядної торгової політики, бо продаж радіаційної продукції за кордоном для них прирівнюється до самогубства. Отож версія щодо збуту забруднених грибів за Бугом відпадає.

Найвірогідніше, як зазначають джерела, що заслуговують на увагу, небезпечний делікатес продається на теренах нашої держави. Зокрема, левову частку забруднених грибів збувають на Сході і Півдні України. Механізм обдурювання споживачів дуже простий. Спочатку спритні ділки купують у поліщуків або власноруч заготовляють сушені грибочки, що не вражені радіацією. Потім майже за безцінь скуповують забруднену продукцію на Волині, Рівненщині і навіть Житомирщині. Із цим багажем їдуть на ринки Одеси, Донецька, Києва, Дніпропетровська, Харкова. Тутешній санепідемстанції на експертизу для прикриття здають волинські «чисті» гриби, одержують сертифікат і дозвіл на продаж. Однак разом із «здоровими» грибами продають і забруднені.

Щоб не бути ошуканими такими шарлатанами, радіологи радять покупцям самим робити проби у відділках санепідемстанцій, що діють на ринках. А задля більшої певності — термічно обробляти придбані лісові дари. Адже під час відварювання грибів значна частина радіонуклідів зостається у відварі, який краще зливати геть. Бажано варити гриби кілька разів, внаслідок чого вміст радіації значно зменшується. Лише в такий спосіб можна вберегти себе і свою родину від небезпеки, яка криється у грибах із радіаційної зони.

Роман ЖИЖАРА.
Волинська область.

Фото Сергій КОВАЛЬЧУКА.

Сезон на міській околиці

В Одесі на третину впала ціна на популярні тут гриби — печериці. Її «збила» місцева фірма «Гелека-М», поставивши в торгівлю першу велику партію своєї продукції.

Директор підприємства Ігор Музика та головний технолог Марина Джунусалієва організували своє виробництво. В шести спеціальних боксах установлено голландське устаткування, і вирощують печериці за голландською технологією. Грибницю-міцелію, змішану зі спеціальним компостом, завозять із Києва, торф, на якому вирощують білосніжне диво, — із західних областей України. Бокси обігрівають парою з автономної котельні, а за зростанням печериць стежить автоматика.

Невеличкий колектив — чотири працівники разом з директором — мають намір уже за перший рік існування підприємства поставити до столу одеситів 100 тонн висококопоживного і смачного продукту. А в подальшому, якщо «грибний» бізнес піде успішно, можна буде подумати й про розширення виробництва, — вважає Ігор Музика.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Містечко в граді Острозі

Фестивалі

В останні дні листопада в академмістечку Національного університету «Острозька академія» святкуватимуть новосілля, приурочене до 425-річчя цього вищого навчального закладу — першого на теренах Східної Європи.

Академмістечко — це сучасний стадіон з футбольним полем, тенісні корти з критими трибунами. А також двоповерхові комфортабельні котеджі, де мешкатимуть запрошені звідусіль професори, які викладатимуть острозьким спудеям фахові дисципліни.

Ідею створення в Острозі сучасного центру української освіти підтримали підприємницькі кола Рівненщини. Свій штрих в оновлення древнього Острога внесла і зініційована головою Рівненської облдержадміністрації Миколою Сорокою обласна толока.

Олександра ЮРКОВА.

У номер

Житомир

Українські барди, підтягніться!

У XVI міжвузівському фестивалі «Студентські струни», якій відбувався у переповненому концертному залі Житомирського телецентру, взяли участь 76 виконавців з 20 міст України, Росії та Молдови. Переможцями стали Вікторія Олексюк та гурт «Сполох» із Києва і Світлана Трусова з Волгоградської області.

— Це був чудовий фестиваль, гарна тусовка для молоді з рекордною кількістю учасників, — вважає голова журі Володимир Шинкарук. — Але дуже шкода, що цього разу моду диктували російськомовні виконавці авторської пісні, а україномовні відступили навіть не на крок, а на два кроки назад, *повідомляє власний кореспондент Олексій КАВУН.*

Рівне

Новинка того варта

У Клесові — селищі каменярів, що в Сарненському районі, на гранкар'єрі Львівської залізниці стала до ладу нова лінія з випуску щебеню єврофракцій. Її потужність — 350 тисяч кубометрів єврощебеню на рік, у перерахунку на гроші — один мільйон гривень товарної продукції.

На сучасній лінії чеського виробництва всі технологічні процеси відстежують з допомогою комп'ютерів. У відкритті об'єкта взяв участь начальник «Укрзалізниці» Георгій Кірпа, *повідомляє власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.*

Вінниця

Не корова, а молоко дає

Сто тонн соєвого молока можна отримати протягом доби на обладнанні, що виготовляють на Вінниччині

Роботу над установкою для виробництва соєвого молока троє інженерів із Жмеринки — Григорій Якимець, Володимир Ільїн та Вікторія Татарська — розпочали за... власні кошти. Було це чотири роки тому. Цілковитої впевненості в тому, що вдасться, як то кажуть, здоїти соєву «корівку», в них не було. Вони й не приховують цього. Що кошти могли піти на вітер, таке теж припускали. На щастя, створене ними підприємство «Монтажсервіс» — єдине в області, де виготовляють згадане обладнання.

Уже освоєно випуск трьох модифікацій установок. Найпотужніша з них — «стотонник» працює на одному з молочноконсервних комбінатів Харківської області. Фахівці «Монтажсервісу» допомогли харків'янам з монтажем обладнання, його пуском. Вони, згідно з умовами договору, в разі необхідності будуть здійснювати гарантійне обслуговування. Ще один тип такого обладнання має добову потужність 80 тонн молока. «Малюком», порівняно з ними, здається установка, яку лише недавно поставили на конвеєр. Дві з половиною тонни молока можна отримати з її допомогою протягом доби. Невелика за габаритами — чимось нагадує дитячу іграшку — для неї знайдеться місце навіть на кухні звичайної міської квартири.

Обладнання, до всього, є універсальним. Як пояснив Г. Якимець, директор підприємства, воно придатне і для приготування кормів із соєвого молока. Якщо його використовувати на повну потужність, витрачені на придбання кошти повернуться вже через два місяці. Соєве молоко корисне не лише для тварин. Тому на підприємстві працюють над створенням технологічної лінії для виробництва харчових продуктів, основу яких становитиме те саме молоко від соєвої «корівки», *повідомляє власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.*

Луганськ

Отруєння пельменями?

У селі Верхня Покровка Старобельського району Луганської області 39 дітей стали жертвами харчового отруєння.

За попередніми даними, у всьому винні порушення технології приготування їжі у шкільній їдальні. Зокрема, пельмені було виготовлено з м'яса, термін зберігання якого давно скінчився. До того ж використовували вершки й вершкове масло, принесені кухарем з дому.

В селі проводять протиепідемічні заходи, повідомляє інформбюро «Принцип».

Мал. Вадима СИМИНОГА.

ПОГЛЯД ДОКОРУ

Ми називаємо їх меншими, але ж братами. Вони приручилися, а ми мали б бути за це відповідальні. Насправді одні стали коштовними іграшками, і за це мають терпіти манікюри і зачіски на виставках. Інші — брудні, нічиї, але з розумними очима - і тим самим дратують. Пощастило небагатьом: вони стали друзями. Такими, наприклад, як Оля і кіт на ім'я Чай. Навіть посміхаються однаково. А ще я бачила на вулиці вродливу дівчину з кліткою в руці. У ній на жердинці сидів шикарний випещений пацюк. Їх я фотографувати не стала. Нині листопад, холодно. І раптом — лелеки в студентському парку майже в центрі міста. Один з них не міг злетіти. За іронією, навпроти — зоопарк. Молода жінка намагається по мобільнику добитися, щоб птахів прихистили там. Студенти обговорюють різні варіанти порятунку. Дві небайдужі пенсіонерки рішуче попрямували до воріт зоопарку. Охоронець виявив співчуття і викликав представницю адміністрації. І от дама, що за посадою мала б розв'язати цю нескладну ситуацію, безапеляційно промовляє: «Ні. Це не наші птахи».
На обличчях жінок - розгубленість і відчай. Якщо вже лелека – не наш, то що ж далі?..

Анастасія СИРОТКІНА.

«Молоді люди, залиште приміщення школи!»

 Думки вголос

Приходжу до лікарні відвідати подругу — і застаю її в сльозах. Ольга вагітна, лежить на «збереженні». Дитина буде перша, бажана і довгоочікувана: жінка чимало натерпілася, і ось нарешті у тридцять років отримала шанс народити. Володимир, чоловік, біля неї крутиться, пилинки здуває.

І що ж, ви думали, спричинило сльози? Не класичні страхи жінки в цікавому положенні, ні, а лише два слова в історії хвороби. На титульній сторінці, яка потрапила на очі моїй подрузі, біля її прізвища стояло: «Старородящая первородка». Делікатність, з якою медики класифікували пацієнтку, довела ту до істерики. «І це я — стара?» — не могла вгамуватися Ольга. Щоправда, досвідченіші сусідки по палаті розтлумачили, що «старими» тут вважають всіх жінок, які збираються вперше народити після 26. Лікарка, що з нею поділилася враженнями моя подруга, лише знизала плечима: «Милочко, є претензії до догляду? Ні? Тоді чи не все одно, як вас називають?»

Гаразд, вважатимемо цей випадок прикрим непорозумінням: деякі професії і справді додають цинізму. Тоді приклад другий: войовниче невігластво там, де його в принципі не повинно бути. Наприклад, на міжнародному фестивалі «Зірки світового балету», який щороку проходить у Донецьку.

Останнього разу акредитацію журналістів на ньому було доручено людям просто випадковим. «Нам немає коли газети читати, — щиро зізналася одна дама із оргкомітету. — Не знаю, хто там із вас кореспондент, а хто член-кореспондент». Після таких пасажів уже як належне сприймалися слова ведучої балетного вечора про те, що фестиваль проходить «під патронажем дружини Президента України» («медична» лексика — це вже тенденція?)

До речі, про кореспондентів. Приїжджаю у відрядження до одного з міст області й заходжу до редакції багатотиражної газети. Редактор, посміхаючись, простягає мені папір: мовляв, почитайте. Газетярі звернулися до відділу праці і зарплати із проханням розтлумачити: чому за законом про соціальний захист журналістів творчим працівникам належить 36-денна відпустка, а співробітникам «багатотиражки» підприємство дозволяє відпочивати лише 28 днів?

Знаєте, що відповів начальник відділу? Нізащо не здогадаєтеся. Суть бюрократичної відписки полягала в тому, що, мовляв, закон прийнято для соціального захисту журналістів, а у штатному розкладі редакції журналістів немає, самі кореспонденти. Добре хоч, що не член-кореспонденти.

Мораль? Жодної моралі. Просто після таких випадків завжди пригадую суворого директора своєї школи, який усіх учнів, із першого по десятий класи, називав винятково на «ви». А зауваження першокласникам, які галасували в коридорі, лунало приблизно так: «Молоді люди, залиште приміщення школи!» Чомусь вірилося, що «молоді люди», підростаючи, так само із повагою ставитимуться до інших. Або принаймні не хизуватимуться своїм невіглаством. Чомусь вірилося...

Ліна КУЩ.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Довга дорога із забуття

 Видатні українці

У тоталітарні часи на цю непересічну постать було накладено політичне табу. Вперто не згадувалося його ім'я, замовчувалася наукова діяльність. Проте він залишив нащадкам велику творчу спадщину. Це був багатогранний український інтелектуал, невтомний громадський і політичний діяч. Радянська пропагандистська машина не могла пробачити йому палкої любові до рідної землі, пришивши ярлик українського буржуазного націоналіста.

Йдеться про Степана Смаль-Стоцького, професора Чернівецького університету, одного з фундаторів Української академії наук, заснованої в листопаді 1918 року. Цей високоосвічений інтелігент належав до когорти людей, які свято вірили в ідею незалежності України. Врешті-решт, він поклав своє життя на вівтар цієї святої справи.

Підстав для замовчування його особистості в тоталітарні радянські часи було багато. Для цього вистачало навіть одного факту: як відомо, Симон Петлюра вважав Степана Смаль-Стоцького найвірогіднішим претендентом на посаду Президента Української Народної Республіки. Не вписався вчений і в контекст радянської історіографії — через те, що був головою Центральної управи Українських січових стрільців, а пізніше амбасадором Західно-Української Народної Республіки в Чехословаччині.

Життя Степана Смаль-Стоцького тісно пов'язане з Буковиною. Тут формувався його світогляд, тут він став незаперечним лідером місцевого українства. Навчаючись у Віденському університеті, здобувши ступінь доктора слов'янської філології, як перспективний науковець Смаль-Стоцький міг би собі зробити високу кар'єру в імперському середовищі. Але перекинчиком він не став. Адже з молодих літ виховувався в дусі українського патріотизму. Професору Смаль-Стоцькому буковинці, а з ними й галичани, мають завдячувати за те, що він перший запровадив у тогочасне шкільництво український фонетичний правопис. До речі, ідеї Смаль-Стоцького є і в сучасному правописі. На жаль, цей факт чомусь не фігурує в наукових розвідках, замовчується мовознавцями.

Тісну дружбу підтримував Смаль-Стоцький з Іваном Франком. Великий Каменяр часто навідувався до свого творчого побратима в Чернівці. Гостювала у помешканні вченого й Леся Українка. До речі, він підказав їй багато тем для написання нових творів. Смаль-Стоцький добре знав античну минувшину, і співачка досвітніх вогнів частенько консультувалася в нього, збираючи матеріал для своїх драматичних поем.

Наприкінці XIX століття Степан Смаль-Стоцький усім своїм єством поринув у вир політичної боротьби. Він повірив у те, що через парламентаризм можна буде прислужитися українству, утвердженню духовності буковинців. І з огляду на це висунув свою кандидатуру до крайового сейму. Вибори він легко виграв за активної підтримки національно свідомих земляків. У тозі депутата Смаль-Стоцький багато зробив для своїх краян. Але монархія всіляко душила романтичні пориви патріота. На нього натравлювали придворних писак. Смаль-Стоцький давав їм нещадну відсіч в українській періодиці. Пером він володів належно. Його публіцистичні статті мали великий громадський резонанс.

Пік його політичної активності припав на період становлення Української Народної Республіки. Доля врятувала Смаль-Стоцького від майбутніх сталінсько-беріївських репресій: у силу історичних обставин він опинився за кордоном. Мужній патріот провів 20 років у Чехословаччині. Спершу Смаль-Стоцький обіймав посаду амбасадора Західно-Української Народної Республіки. Потім викладав в Українському Вільному Університеті в Празі, очолював знаменитий музей Визвольної боротьби, був фундатором і першим президентом Української Могилянсько-Мазепинської академії наук, створеної за підтримки уряду Української Народної Республіки в екзилі.

Мусимо пам'ятати і той факт, що Степан Смаль-Стоцький брав активну участь у створенні Спілки українських журналістів. Було це в 1932 році. 1933-го очолювана ним спілка виступила з нищівною критикою більшовицької влади за те, що вона зініціювала голодомор в Україні. Завдяки цьому світова спільнота вперше довідалася про жахливий геноцид супроти українців. Ось чому тоталітарний режим обвішав Смаль-Стоцького політичними ярликами й тримав його ім'я за завісою забуття. Та нарешті ця постать знайшла поцінування. Нещодавно вийшла в світ чудова монографія «Академік Степан Смаль-Стоцький. Життя і діяльність» під авторством В. Даниленка та О. Добржанського. На честь великого борця за українську незалежність відкрито меморіальну дошку в Чернівцях.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

 У номер

Гроші на вітер?

Як людина, котра не отримує жодного фізичного чи морального задоволення від паління, автор однозначно вважає, що гроші, які платить споживач за цигарки, є грошима, в буквальному сенсі, викинутими на вітер. Проте навіть усім захисникам здоров'я разом узятим найближчим часом навряд чи вдасться викорінити цю погану звичку. Власне, її можна було б вважати особистою справою кожного, хто палить, якби ця звичка не набувала масштабів загальнонаціональної і комплексної проблеми.

Хто б міг подумати, що тютюнові вироби, займаючи в структурі валового виробництва товарів України менш як 1%, дають 3% всіх відрахувань до бюджету. Окрім того, прямі іноземні інвестиції в цю галузь, яких так потребує наша держава, сягають 5% від усієї кількості грошей, наданих Україні інвесторами. Отже, спостерігаємо цікавий ефект. Погані уподобання наших співгромадян роблять досить відчутний навіть у масштабах країни внесок до Державного бюджету.

Але тут варто згадати, як поводиться пересічний український споживач у сучасних ринкових умовах. За дослідженнями соціологів, визначальним чинником вибору того чи іншого товару українським споживачем в умовах низької купівельної спроможності є не так марка чи якість товару, як його ціна. Якщо споживач не знаходить товар за відповідною ціною на легальному ринку, він обов'язково його знайде на ринку тіньовому, купуючи підроблений або контрабандний товар. На перший погляд, нібито все чудово. Покупець отримує свої цигарки за прийнятною ціною. Продавець отримує свої гроші. Не отримує свого лише держава.

При цьому до 94% контрабандної продукції становлять цигарки нижньої цінової групи, особливо цигарки на кшталт відомої всім «Прими» чи «Ватри». Вони є найбільш ходовим товаром у нашій загалом не надто багатій країні. Попит на цигарки без фільтру становить близько 40% загального споживання тютюнових виробів. І саме безфільтрові (так звані овальні) цигарки становлять основну частину продукції українських виробників, тобто підприємств зі стовідсотковим українським капіталом (Дніпропетровська, Донецька, Львівська, Феодосійська тютюнові фабрики, ЗАТ "Тютюнпром", МКП «Дюбек», ВАТ «Українська тютюнова компанія»). Тож усунення причин для нелегального імпорту цигарок є, зрештою, підтримкою вітчизняного виробника та споживача.

Деякі кроки на шляху до усунення негативних чинників, що створюють умови для нелегального імпорту, державою вже зроблено.

Але наступним логічним кроком держави має стати запровадження так званої змішаної системи акцизу на тютюнові вироби, яка добре зарекомендувала себе в більшості країн світу. Так, зокрема, всі країни—члени ЄС мають змішану систему акцизного оподаткування тютюнових виробів. У країнах—сусідах України, які не входять до ЄС, також уже запроваджено змішану систему акцизу (Угорщина, Польща, Румунія та інші).

Запропоновані зміни дають змогу українським виробникам нарощувати виробництво в найпопулярніших цінових сегментах, що нині зазнають потужного впливу контрабанди. Це створює передумови для ефективної протидії цьому негативному явищу.

Сподіватимемося, що здоровий глузд переможе і гроші, пущені на «тютюновий вітер», працюватимуть на суспільство.

Павло СЕРГУН,
експерт Міжнародного інституту порівняльного аналізу.

ОРГКОМІТЕТ II МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

«ПАРТНЕРСТВО В ІМ'Я ЗЛАГОДИ ТА РОЗВИТКУ»

ПРЕДСТАВЛЯЄ

5 ГРУДНЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ «УКРАЇНА», КИЇВ

ЛІДЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ «ЗОЛОТІ ТОРГОВІ МАРКИ — 2001»

THE LEADERS OF THE "GOLDEN TRADE MARKS" NATIONAL CONTEST

ГЕТЬМАН
ПРИЛУКИ ОСОБЛИВІ
ГОТЕЛЬНИЙ КОМПЛЕКС "КИЇВ"
ОЛІМП ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА
ПРОМ АРМАТУРА
ТАВРІЯ
інтер
ВИННЫЙ ДОМ LOGOS
КИЙ АВІА
1+1
Краснолиманская
МТБАНК
ТОРГОВИЙ ДІМ КАРМЕН
ЄВРОПЕЙСЬКІ ГАРДИНИ™ ТОВ "ІНТЕРАГРОЕКСПОРТ"
РУСТ
Міжнародні Авіалінії України Ukraine International Airlines
ЄВРОВІКНОБУД
УКРЗАЛІЗНИЦЯ
Expert Fin
ВАТ "ВУГІЛЬНА КОМПАНІЯ "ШАХТА" КРАСНОАРМІЙСЬКА-ЗАХІДНА №1"
КОНЦЕРН НАДЕЖДА
ІНФОРМАЦІЙНІ КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ
ЗОЛОТЕ ЗЕРНО
ЗАТ "ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ КОМБІНАТ ХАРЧОВИХ КОНЦЕНТРАТІВ"
ІЛЛІЧІВСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОРТ
1930 ДІПРОМІСТО
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ
IVCHENKO PROGRESS Design Bureau
ЗМКБ ПРОГРЕС ім. О.Г. Івченка
ВАТ "КОРОСТЕНСЬКИЙ ЗАВОД ХІМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ"
ADAMANT
ДІАГРАМА
ВАТ "ОЛЕКСАНДРІЙСЬКА ФАБРИКА ДІАГРАМНИХ ПАПЕРІВ"
DOMINO
ПОЛТАВАКОНДИТЕР
ВЕЛАМ
БОРЩАГІВСЬКИЙ ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ЗАВОД
Златогор
ЗОЛОТОНІСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИДІВ ДРУКУ

ШПАЛЕРНА ФАБРИКА "ЕДЕМ"
SALEX
РОСТОК
key it's underwear!

Эдем
ЗАТ "УКРАЇНСЬКА АКЦІОНЕРНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ"
ОФІЦІЙНИЙ СТРАХОВИК ФОРУМУ

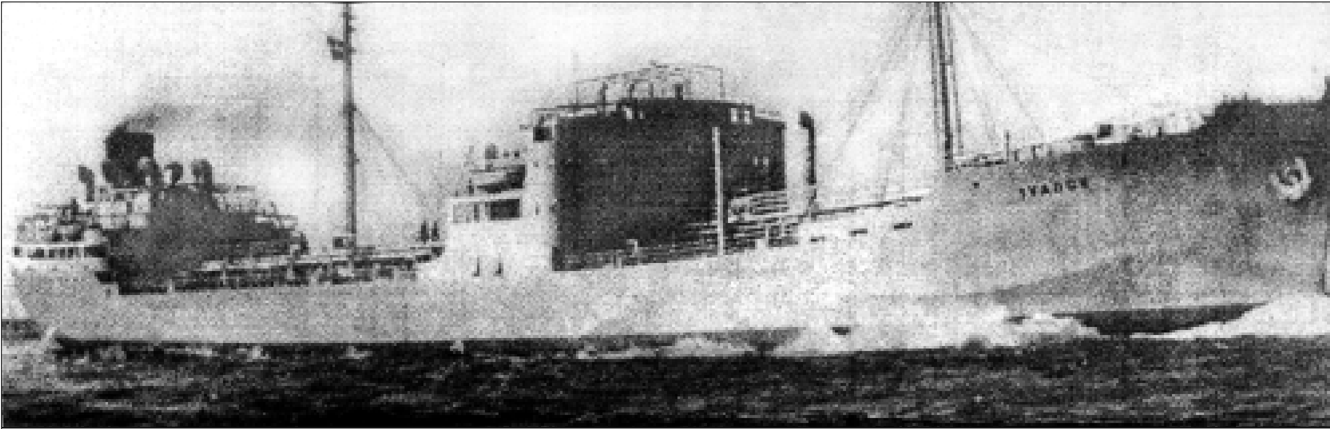

КОМПАНІЯ ЄВРОІМІДЖ

ВИКОНАВЧА ДИРЕКЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ
Україна, 01030, Київ, вул. Івана Франка, 42-Б
Тел./факс: +38 (044) 536-15-44, 536-15-45,
246-96-33, 246-87-41, 238-03-21, 238-03-61
E-mail: info@goldenbook.org.ua; http://www.goldenbook.org.ua

Заручники

Танкер «Туапсе»: таким він пішов у далекий рейс, щоб більше ніколи не повернутися до рідної гавані.

Аномалії

(Початок на 1 та 6-й стор.).

Не менше, ніж голод, людям допікала спека. Багато хто дивувався: як можна жити на судні без кондиціонерів, коли температура в тіні сягає 56—58 градусів? Спрагу тамували, споживаючи технічну воду з недалекого протипожежного резервуару. Внаслідок цього на моряків дедалі більше почали насідати хвороби: випадки кровоточивої екземи, запалення кишково-шлункового тракту, тропічного лишаю, каміння в нирках — усе це стало звичайним явищем. Нависла загроза епідемій, адже на судні — повна антисанітарія, санвузли не працюють, бо немає електроструму, води. До того ж гниють, розкладаються кинуті напризволяще у величезному контейнері колись доволі дорогі ліки — їх ніхто так і не спромігся забрати, вивезти, а викинути кудись все те немає можливості — за це великий штраф.

Капітан, члени екіпажу не раз зверталися по допомогу не тільки в ЧМП, в Мінтранс, а й до посольства України — там лиш співчували, реально нічим не допомагаючи. Та сама Тетяна Косьміна, коли серйозно захворіла й мусила їхати на батьківщину прооперуватися, теж пішла до посольства: «Може, якось підсобите з авіаквитком?» Там, за її свідченням, відповіли: «В нас навіть на труну грошей немає...»

Українських моряків, бува, запитують: в ім`я чого терпите такі муки, чому не кинете все, не поїдете додому? «А зарплата, яку нам заборгували за кілька років? — відповідають вони. — Не одержимо її тут — значить, не бачитимемо вже ніколи». Вони знають, що кажуть. Бо й до далекого порту доходять чутки про те, як в Одесі, в ЧМП, що перестало, по суті, існувати, розраховуються з боргами із зарплати: тисячі моряків і берегових працівників місяцями, роками приречено стоять у чергах до кас пароплавства... До того ж ще не зовсім вмерла надія: а може, «Петра Першого» таки звільнять і він зніметься з якоря, візьме курс на Одесу? Тут їхня робота — суден в Україні залишилося так мало...

Епілог

«Туапсе», рік 2001-й

Танкер не встиг послужити країні, людям — його захопили ще зовсім «молодим», новеньким. Борознити б йому моря ще довго, однак він, кинутий і власниками, і тими, хто його полонив, напризволяще, 47 років стоїть у далекому Гаосюні. Вже геть благий: без назви, яку зафарбували, із залитим бетоном днищем, аби не зірвало вітром-хвилями, не набрав через проіржавілий метал води, не потонув. Навіть в роки потепління його законні власники нічого не зробили задля повернення судна додому, відкараскуючись від цього, як від прокази. Ніхто про нього вже й не згадує. Хіба що «туапсинці» — з болем за його та свою понівечені долі. В Одесі їх, як удалося не без труднощів дізнатися, шість чи сім...

«Петро Перший», рік 2001-й

Невже й цьому судну старіти, помирати далеко від батьківщини? Нині в теплохода начебто вже інший власник — державна холдингова компанія «Сі Трайдент», що об`єднала деякі «офшори» й прагне, за словами керівників транспортної галузі, повернути, поставити на службу Україні так легко, за безцінь, по суті, придбані отими «офшорами» судна. То чому так затяглася епопея з «Петром Першим»? Чому навіть дороге медичне устаткування, збережене виснаженим екіпажем, що злидарює, досі не демонтоване, не вивезене? Доки, врешті-решт, терпітимуть поневіряння наші співвітчизники? Вони що, теж нікому не потрібні?

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Оголошення

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1) по справі № Б26/97/01 від 01.11.2001 р. було визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру Українсько-Угорського ТОВ з іноземними інвестиціями «Фуд Трейд Продакшн» (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Перемоги, 106-А, код ЄДРПОУ 20296221, р/р 26001002000193, МФО 305686).

Ліквідатором призначено Панова О. В., ліцензія № АА 047560 звертатися за тел. (0562) 36-12-88 та адресою: 49098, м. Дніпропетровськ, а/с 4944.

Відкрите акціонерне товариство
«Клавдіївська фабрика ялинкових прикрас»

(код за ЄДРПОУ 00310551, юридична адреса: 07850, Україна, селище Клавдієво-Тарасове, вул. Ватутіна, 1) повідомляє про зміну своєї назви на Відкрите акціонерне товариство «Галімпекс—Клавдіївська фабрика ялинкових прикрас».

ВАТ «Галімпекс-Клавдіївська фабрика ялинкових прикрас» є правонаступником усіх прав та обов'язків ВАТ «Клавдіївська фабрика ялинкових прикрас».

Правління.

Господарський суд Дніпропетровської області ухвалою від 09.11.2001 року порушив справу про банкрутство та відкрив процедуру санації ВАТ «Павлоградське АТП 11261». Керуючим санацією призначено голову Правління Соловчук С. І.

Розпорядник майна Рябчий С. В. (ліцензія АА № 047946) Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. Харківська, 3. Код ЄДРПОУ 21891049, р/р 2600830170644 у Промінвестбанку м. Павлограда, МФО 305556. Контактний телефон: 8-232-6-16-54.

Господарським судом Сумської області (40477, Сумська обл, м. Суми, вул. Рибалко, 2) порушено справи про визнання банкрутами:

1. Малого приватного підприємства «Марс» (42200, Сумська обл., м. Лебедин, вул. Селищанська, 33, р/р 26006310017000 в Лебединському відділенні № 3233 ВАТ «Ощадний банк України», МФО 337687, код 21108279, справа № 4634-4/76). Ухвалою господарського суду Сумської області про порушення справи від 03 вересня 2001 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів).

2. Малого приватного підприємства «Зеніт» (42200, Сумська обл., м. Лебедин, вул. Будильська, 72а, р/р 26004380421001 в Лебединському ТВБП АКБ «Україна», МФО 337063, код 23818849, справа № 4635-15/73) Ухвалою господарського суду Сумської області про порушення справи від 29 серпня 2001 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів).

Розпорядник майна — Ковтуненко Вячеслав Миколайович (ліцензія № 089 від 28.09.2000 р.).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

У номер

Полтава

«Приватбанк» для полтавських студентів

Першими стипендіатами банку стали студенти Олександр Бєлов з технічного університету, Дмитро Аранчій та Євген Опара з аграрної академії, Сергій Германчук з медичної стоматологічної академії, Ірина Чамара з університету споживчої кооперації та Тетяна Петрук з військового інституту зв'язку. Директор ПРУ КБ «Приватбанк» Олександр Удовиченко вручив їм сертифікати про присвоєння звання «Стипендіат «Приватбанку» та пластикові картки VISA, на які з 1 вересня вже нараховується іменна стипендія з розрахунку 135 гривень на місяць. До того ж, звання «Стипендіат «Приватбанку» надає право номінанту проходити практику на базі згаданої фінансової установи та мати значну перевагу перед іншими претендентами в разі вибору «Приватбанку» як майбутнього місця роботи, ***повідомляє наш власний кореспондент Григорій ГРИНЬ.***

Вінниця

Ліквідаторів ядерної зброї запишуть до реєстру

Відділення патології для лікування ліквідаторів ракетно-ядерної зброї відкрито на базі Військово-медичного центру ВПС України у Вінниці. За даними військово-медичної служби 43-ї ракетної армії, кількість загальних захворювань ліквідаторів зросла у чотири рази. Насамперед це стосується хвороб системи кровообігу, інфекційних, органів дихання та травлення. У 42 відсотків тих, хто знищував ракети, виявлено відхилення в імунологічній системі.

Наказом міністра оборони затверджено положення «Про військово-медичний реєстр осіб, які брали участь у ліквідації стратегічних наступальних озброєнь в Україні». Хоч би де вони надалі перебували після звільнення з армії, за станом їхнього здоров'я стежитимуть медики. У документі передбачено строки обстежень ракетників у стаціонарних умовах. Визначено медичні заклади, де ліквідаторів оглядатимуть лікарі. Крім згаданого вище медичного центру ВПС, це Центральний військовий госпіталь, а також НДІ проблем військової медицини Збройних Сил України. Як повідомили у штабі армії, безпосередньо на ліквідації ядерної зброї загалом працювала приблизно одна тисяча ракетників — прапорщиків і офіцерів, ***повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.***

Миколаїв

Хлорний інцидент

Розвантаження контейнера з хлором на Верхньоінгулецьких очисних спорудах у Миколаєві мало не закінчилося екологічним лихом. Під час роботи майже однотонна ємність розгерметизувалася і отруйний газ (під час першої світової війни його застосовували як бойовий) почав виділятися в повітря.

У цій ситуації справжній професіоналізм виявили працівники аварійно-відновлювальної бригади та пожежники. А пошкоджений контейнер помістили в дегазаційну яму.

На якість питної води аварія не вплинула, ***повідомляє наш власний кореспондент Анатолій РОМАНЮК.***

Житомир

Мігранти уперто прямують на Захід

Посту ДАІ «Кочерів», що на Житомирщині, дедалі частіше доводиться виконувати функції прикордонної застави.

Нещодавно тут затримано 40 китайців. Вони їхали в рефрижераторі «Вольво» на ящиках з пивом «Оболонь», яке, за документами, везли в Закарпаття через Київ. У столиці нелегали пообіцяли водію «Вольво» дві тисячі доларів.

До речі, п'ятьом із цієї групи правоохоронці не так давно вже перетинали на тому самому місці шлях до західного кордону України. Тоді з приймальника-розподільника їх відправили до китайського посольства, ***повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.***

Сімферополь

Врода капітанських дочок

У Сімферопольському гарнізонному Будинку офіцерів відбувся конкурс краси серед дочок військовослужбовців 32-го армійського корпусу «Міс капітанська дочка-2001».

За підсумками двогодинної програми титул «Міс капітанська дочка-2001» поділили між собою 11-річна Аня Гаран і 15-річна Світлана Комарницька.

У конкурсі взяли участь діти віком від 7 до 17 років. Дівчатка самі шили костюми і разом з дорослими продумували сценарій конкурсу, ***повідомляє «Інтерфакс-Україна».***

Буржуй робітникові не товариш, а відповідач у суді

Тенденції

Виплатити один мільйон гривень як компенсацію моральних збитків громадянам Донецька та України вимагає від торгового дому «Стройцентр» Донецька міська рада Всеукраїнського союзу робітників. Як ідеться в позовній заяві, поданій до Київського районного суду Донецька, фірма, що спеціалізується на продажу будівельних матеріалів, «використовує образ В. І. Леніна у спотвореному й образливому вигляді».

Білборди із назвою фірми з'явилися на пожвавлених вулицях обласного центру кілька місяців тому. На плакатах зображено чоловіка із характерною борідкою, вусами, в картузі й костюмі-трійці. Поруч —зразки продукції торговельного центру: на одних плакатах —керамічна плитка, на інших... «тюльпан» і унітаз. В останньому випадку покупців закликав слоган: «Справжня буржуйська сантехніка».

Автори позовної заяви вважають, що «образа образу та імені вождя світового пролетаріату, видатного вченого і політика, засновника першої в світі держави робітників і селян, є образою людей усіх поколінь і, в першу чергу, людей праці, які сповідують марксистсько-ленінські ідеї і виховані за соціалізму». На думку лідерів міської організації Всеукраїнського союзу робітників, «знущаючись над вождем пролетаріату В. І. Леніним, торговий дім «Стройцентр» завдав моральних збитків у вигляді образи особистих переконань і почуттів сотням тисяч громадян м. Донецька та України».

Позивачі вимагають знищити рекламу, публічно вибачитись і перерахувати до міського бюджету Донецька 1 000 000 гривень моральної компенсації громадянам. Обгрунтовуючи претензії, політичні активісти посилаються на закон «Про рекламу», який забороняє «імітувати (копіювати чи наслідувати) загальне вирішення, текст, зображення, музичні чи звукові ефекти, що застосовуються в рекламі іншої продукції».

— А звідкіля позивачі взяли, що на плакатах зображено саме Леніна? — запитує юрисконсульт торгового дому «Стройцентр» Олександр Гончаров. — Там немає ані факсиміле, ані підпису, ані будь-яких висловлювань. Є лише деяка візуальна схожість. Яка залежить від фантазії і сприйняття кожного. Ми можемо тільки порадіти за досить розвинуту уяву наших шановних позивачів. Насправді ж на плакатах зображений актор драматичного театру.

Андрій Бориславський, виконавець ролі «людини, схожої на Леніна», з'явився на прес-конференцію, скликану після скандальних заяв «лівих», у гримі і в «образі». Актор заявив, що гримувався не «під Леніна», а... «під Щукіна»: «У гримера була фотографія Щукіна. Мені дуже подобається цей актор». Отже, головним аргументом відповідачів є те, що в рекламі використано всього-на-всього зображення актора і закон «Про рекламу», на який посилаються позивачі, не порушено.

Олександр Гончаров додав, що його фірма залишає за собою право подати зустрічний позов про захист честі і ділової репутації.

А як щодо плитки, батеньку?

Однак чимало запитань торгівцві будматеріалами та запрошений актор залишили без відповіді. Який був економічний ефект «плакатів із людиною, схожою на Леніна»? «Ми не підраховували». Хто розробляв рекламну концепцію і розміщував білборди? «Не пам'ятаємо». Чи було взято дозвіл у живих нащадків Леніна? «Ні, тому що це не Ленін». Чи довели до відома родичів Бориса Щукіна, що його образ використовуватиметься з комерційною метою? «Нащадки Щукіна не пред'являли претензій». А що, коли пред'являть? «Тоді вирішимо, що робитимемо».

На час, коли матеріал готувався до друку, ще не були відомі результати розгляду позовної заяви — чи буде прийнято справу до провадження. Однак уже сьогодні обидва учасники процесу отримали непогану і цілком безкоштовну рекламу. Одні — напередодні виборів, другі — на початку «мертвого» сезону продажів.

Ліна КУЩ.

Перспектива

Землю-матінку скривдити не дамо

Харківський інститут грунтознавства та агрохімії імені Олексія Соколовського Української академії аграрних наук набув нового статусу — став Національним науковим центром. Він, поінформував віце-президент УААН Микола Роїк, покликаний координувати діяльність понад п'ятдесяти наукових установ, вузів аграрного профілю країни, які займаються охороною грунтів, відтворенням родючості, раціональним використанням земель.

Науковці планують незабаром реалізувати масштабний проект з організації в державі грунтоохоронних агроландшафтів. На Харківщині вже визначено територію в шість тисяч гектарів, яка отримала назву «Печенізьке поле». Очікують, що площа подібних агроландшафтів становитиме в області до 2005 року 200 тисяч гектарів. Внесення органічних добрив на таких землях зросте з 400 кілограмів на гектар до 8 тонн. Створення грунтоохоронних агроландшафтів у Харківській області передбачає, зокрема, виведення з інтенсивної обробки 56 тисяч гектарів малоефективних земель. Їх буде перетворено на сінокоси та пасовища, залісено. Добре, що ці сільгоспугіддя не було розпайовано. Фахівці вважають, що перетворення збиткового рілля на сінокоси та пасовища позитивно позначиться на відродженні тваринництва.

На базі Національного наукового центру вже навчають агрономів, землевпорядників, фахівців природоохоронних організацій країни, які в майбутньому братимуть участь у створенні грунтоохоронних агроландшафтів, впроваджуватимуть інші наукові проекти, пов'язані із захистом грунтів та раціональним використанням земельних ресурсів. За даними фахівців УААН, кожен гектар української ниви щороку втрачає в середньому по 600—700 кілограмів гумусу. Негативний баланс поживних речовин у грунті перевищує 100 кілограмів на гектарі. Саме тому в Національному науковому центрі заходи з охорони грунтів вважають справою державної ваги.

Іван ЛАЗНЮК.

Про користь барометра

Без паніки!

Якщо у вас болить голова, то, перш ніж заміряти радіацію, погляньте на барометр. Особливо ж тоді, коли у вас під руками тільки побутовий дозиметр, показання якого при визначенні радіаційного фону можуть бути надто далекими від реальних. Такий висновок напрошується після чергових чуток про аварію на АЕС. У багатьох житомирян кілька днів справді дуже боліла голова, а тут іще якийсь знайомий почув від знайомого про пожежу на Рівненській атомній, у когось «Прип'ять» та-а-ки цифри радіації видала...

У результаті навіть попит на червоне вино зріс. Насправді виявилося, що всі ці дні радіація в Житомирі нічим не відрізнялася від тої, що була до аварії на ЧАЕС. А горіли на Рівненщині розлиті нафтопродукти. Як підтвердили метеорологи, просто різко впав атмосферний тиск, причому так, що й у здорових людей працездатність упала.

Олексій КАВУН.

«Управдоми» повертаються

Лучани пригадали минулі часи і вже створили майже 200 будинкових комітетів. Більшість городян зневірилася в підприємствах житлово-комунального господарства, вважаючи, що ті надають послуги лише на 50 відсотків від потреб. Тому близько 120 будинкових комітетів уклали угоди з ЖКГ про обслуговування.

Міська влада всіляко сприяє благому починанню. Наприкінці листопада мерія запровадить безплатне навчання голів будинкових комітетів. Кербудівці ознайомляться зі своїми повноваженнями і правами, спільно з юристами і комунальниками розроблять правила утримання житлових будинків, механізм стягнення збитків з порушників, розрахунків вартості комунального майна.

Роман ЖИЖАРА.

Кримінал

Злодій в інвалідному візку

Лише на вісімнадцятій крадіжці спіймали на гарячому квартирного злодія — чернівчанина Костянтина Г. На подив не лише правоохоронців, порушником виявилася немічна людина в інвалідному візку.

Цей чоловік, з'ясувало слідство, вже перебував у місцях позбавлення волі. Там і дістав серйозну травму, через що його достроково звільнили. Проте на волі Костянтин Г. узявся за старе. Ліфтом діставався на потрібні поверхи і дзвонив у помешкання. Якщо господарі були вдома, то просив милостиню, а ні — у діло йшла відмичка. Збував крадене через організовану ним самим «торговельну мережу», **повідомляє Укрінформ.**

Благодійна акція ДАІ

Як уже повідомлялося раніше у засобах масової інформації, у неділю, 18 листопада, ГУ ДАІ МВС України у двох МРЕВ — № 2 та № 10 Києва проводило для водіїв столиці України благодійну акцію із заміни талона до посвідчення водія. Доречно нагадати умови, за яких відбувалася акція. Насамперед вона була розрахована на незахищені верстви населення, які хотіли б на пільгових умовах замінити «понівечений» записом талон попередження, адже під час самої акції відвідувачі не сплачували за комп'ютерні послуги та сам іспит. Тобто заощаджували майже 50 грн. Тож не дивно, що акція мала позитивний відгук у відвідувачів. До речі, найбільш практичні з них чергу до МРЕВ почали займати зрання, майже з п'ятої ранку. Але їх хвилювання стосовно того, що не встигнуть обміняти талон, були безпідставні. Хоча акція повинна була закінчитися о 14 годині, але з огляду на велику кількість відвідувачів її було продовжено. Працювали, аж поки за останнім відвідувачем не зачинилися двері. Працівники екзаменаційного відділу були готові до обслуговування такої кількості людей. Вони надавали потрібну консультацію стосовно обміну всім бажаючим. Загалом було видано 334 нові талони до посвідчення водія. А тим, хто мав діючі відмітки про порушення Правил дорожнього руху, довелося складати й теоретичний екзамен. Цікава закономірність: в обох МРЕВ з 14 водіїв успішно склали іспит по 7 осіб. А тим, хто не зміг з першого разу успішно пройти іспит, не слід впадати у розпач, як, до речі, і тим, хто не мав інформації про проведення такого заходу. Головне управління Державтоінспекції і надалі планує проводити ці акції щонеділі — 25 листопада, 2, 9 та 16 грудня не тільки в Києві, а й в інших регіонах України.

Володимир ЕННАНОВ.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311213.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України